

Visaptverošas civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības izveide valsts institūcijām, pašvaldību civilās aizsardzības komisijām, augstskolām, Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžai, kā arī drošības padomu izveide sabiedrībai

Ziņojums par civilās aizsardzības apmācībām Ministru kabinetam un citām valsts un pašvaldību institūcijām

Eiropas Komisijas Civilās aizsardzības finanšu instrumenta projekts
ECHO/SUB/2022/TRACK1/884396

Pasūtītājs:

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
Reģ. nr. 90000049834
Talejas iela 1, Rīga, LV-1026

Izpildītājs:

PricewaterhouseCoopers SIA
Reģ. Nr. 40003142793
Marijas iela 2A, Rīga, LV-1050

Paziņojums par atbildības ierobežošanu

Šo ziņojumu (turpmāk - Ziņojums) ir izstrādājusi PricewaterhouseCoopers SIA (turpmāk – PwC) Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk – VUGD) vajadzībām saskaņā ar Līgumu par pētījumu veikšanu VUGD vajadzībām Eiropas Savienības civilās aizsardzības finanšu instrumenta TRACK1 programmas projektos, kas 2023. gada 31. augustā noslēgts starp VUGD un PwC (turpmāk – Līgums). Līguma noteikumi ir konfidenciāli.

Šis ir Ziņojuma projekts par civilās aizsardzības apmācībām Ministru kabinetam un citām valsts un pašvaldību institūcijām, kas izstrādāts, izpildot Līguma darba uzdevuma nosacījumus.

Darba uzdevumi tika veikti no 2023. gada 31. augusta līdz 2024. gada 10. aprīlim. Darba uzdevumu ietvaros mēs veicām intervijas ar VUGD vadību un atbildīgajām amatpersonām, normatīvā regulējuma un dokumentu analīzi.

Ziņojumā ietverta informācija, kas iegūta no dažādiem avotiem un detalizēti aprakstīta Ziņojumā. PwC nav mēģinājis nodrošināt avotu uzticamību vai pārbaudīt sniegto informāciju. Tādējādi PwC nevienai personai, izņemot VUGD, saskaņā ar noslēgto Līgumu, nesniedz nekāda veida apsoltījumus vai garantijas (tiešas vai netiešas) par Ziņojuma pareizību vai pilnīgumu.

Mēs neesam veikuši nekādus darba uzdevumus vai intervējuši VUGD vadību kopš 2024. gada 10. aprīļa. Ziņojumā nav aprakstīta tādu notikumu un apstākļu ietekme, kas varēja notikt pēc šī datuma, kā arī nav ietverta informācija, kas varēja tikt atklāta pēc šī datuma. Mēs nekādā veidā neapliecinām, ka ziņojumā būtu izdarītas būtiskas izmaiņas, ja mēs būtu veikuši šādus darbus vai intervijas pēc norādītā datuma.

Šis ziņojums tika koriģēts saskaņā ar VUGD komentāriem par 2024. gada 10. aprīlī sagatavoto ziņojuma projektu, kurus mēs saņēmām 2024. gada 23. aprīlī.

Mēs vēršam Jūsu uzmanību uz mūsu Ziņojumā iekļautiem būtiskiem komentāriem par mūsu darba apjomu, nodevuma izmantošanas mērķi, mūsu pieņēmumiem un ierobežojumiem attiecībā uz informāciju, kas ir mūsu nodevuma pamatā.

Jūs nedrīkstiet nodot šī Ziņojuma kopijas citām personām, izņemot gadījumos, kas aprakstīti Līgumā un tikai saskaņā ar Līgumā aprakstītajiem nosacījumiem. PwC neuzņemas nekādu atbildību pret citām personām (izņemot pret VUGD saskaņā ar Līgumu) par dokumenta izstrādāšanu. Tādējādi normatīvajos aktos pieļautajos gadījumos un neatkarīgi no darbības formas un no tā, vai atbildība ir radusies no līguma pārkāpuma vai delikta, PwC neuzņemas nekādu atbildību par citām personām nodarītiem zaudējumiem (izņemot zaudējumiem, kas radušies VUGD uz iepriekš minētajiem pamatiem) vai par jebkādiem lēmumiem, kas pieņemti vai nav pieņemti, balstoties uz šo Ziņojumu.

Ja Jums ir kādi jautājumi saistībā ar šo Ziņojumu, lūdzu, sazinieties ar PwC Konsultāciju daļas direktoru Raimonu Daukstu, e-pasts: raimonds.dauksts@pwc.com.

Svarīgs paziņojums jebkurai personai, kas nav tiesīga iepazīties ar šo ziņojumu

Jebkura persona, kas nav šī ziņojuma adresāts vai kura nav parakstījusi un nosūtījusi atpakaļ PwC vēstuli par atbrīvojumu no atbildības, nav tiesīga iepazīties ar šo ziņojumu.

Ja nepilnvarota persona ir piekļuvusi šim ziņojumam un ir izlasījusi to, šī persona, iepazīstoties ar ziņojumu, piekrīt šādiem noteikumiem:

1. Persona, kurai šis ziņojums ir kļuvis pieejams, saprot, ka PwC darbs tika veikts saskaņā ar mūsu klienta norādījumiem, tikai klienta interesēs un izmantošanai klienta vajadzībām.
2. Persona, kurai šis ziņojums ir kļuvis pieejams, atzīst, ka šis ziņojums tika sagatavots mūsu klienta vajadzībām un var neietvert visus jautājumus, kas varētu būt būtiski citiem mērķiem.
3. Persona, kurai šis ziņojums ir kļuvis pieejams, piekrīt, ka PwC, tā partneri, direktori, darbinieki vai citi pārstāvji nav ne atbildīgi, ne piekrīt uzņemties atbildību pret šo personu neatkarīgi no tā, vai atbildība ir radusies no līguma pārkāpuma vai delikta (tajā skaitā, bet ne tikai, no nolaidības un normatīvajos aktos paredzēto pienākumu pārkāpuma). PwC pārstāvji nav atbildīgi par jebkādu zaudējumu, kaitējumu vai izdevumiem, kas radušies personai, kurai šis ziņojums ir kļuvis pieejams un kura ir izmantojusi šo ziņojumu jebkādā veidā, vai par jebkurām citām sekām, kas radušās no tā, ka šai personai ir kļuvis pieejams šis ziņojums. Papildus iepriekš minētajam, persona, kurai šis ziņojums ir kļuvis pieejams, piekrīt, ka uz šo ziņojumu nedrīkst atsaukties, to nedrīkst citēt vai izplatīt bez PwC rakstiskas piekrišanas.

Kopsavilkums

Vispārīgi priekšlikumi civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības sistēmas uzlabošanai publiskajā sektorā:

1. Izvērtēt iespēju ieviest "centrālo" koordinējošo iestādi civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas izglītības jomā un nostiprināt tās tiesības un pienākumus normatīvajos aktos.
2. Noteikt koordinācijas mehānismu starp mērķgrupām un koordinējošo iestādi civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas izglītības jomā.
3. Nodrošināt apmācības vadītāju sagatavoību.
4. Iespēju robežās integrēt modernās tehnoloģijas civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības nodrošināšanā.
5. Izveidot apmācības uzraudzības sistēmu.

Esošā Ministru kabineta locekļu civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidošanai.

1. Šobrīd Ministru kabineta locekļiem netiek organizēta regulāra apmācība civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas jomā, un līdz šim tās notikušas fragmentāri.
2. Efektīvai lēmumu pieņemšanai, izpratnes veicināšanai par pakļautībā esošo iestāžu rīcību un sadarbību Ministru kabineta locekļiem būtu nozīmīgi gūt plašākas zināšanas un izpratni par katastrofas pārvaldīšanas jautājumiem, sadarbības mehānismiem un citām ar civilo aizsardzību saistītām tēmām. Apmācībai būtu jānotiek ar noteiktu regularitāti, vēlams, uzsākot darba pienākumu veikšanu un reizi gadā atkārtojot zināšanas, kas nodrošinātu arī zināšanu pārnesi Ministru kabineta sastāva maiņas gadījumā.

Esošā valsts institūciju civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei

1. Šobrīd valsts institūcijās nodarbinātajiem apmācības organizēšana nav noteikta par obligātu pienākumu ne normatīvajā regulējumā, ne civilās aizsardzības plānošanas dokumentos, izņemot nodarbinātajiem paaugstinātas bīstamības objektā vai objektā, kuram ir izstrādāts (vai jābūt izstrādātam) civilas aizsardzības plāns. Attiecīgi apmācības norise ir lielā mērā atkarīga no katras iestādes iniciatīvas un kapacitātes – dažās tās tiek organizētas samērā bieži, bet citās – nav plānotas vispār.
2. Ņemot vērā, ka ir svarīgi, lai visiem par civilo aizsardzību un katastrofas pārvaldīšanu atbildīgajiem nodarbinātajiem būtu zināšanas nepieciešamajā apjomā darba pienākumu veikšanai, institūcijām būtu jānodrošina, ka apmācība tiek veikta ar pietiekamu regularitāti, balstoties uz vienotām vadlīnijām, vienlaicīgi pielāgojot apmācības materiālus konkrētās iestādes darbības specifikai.

Esošā civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums Pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju amatpersonām

1. Šobrīd pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju apmācības procesu iesaistītās puses raksturo kā fragmentāru un lielā mērā atkarīgu no pašvaldības iniciatīvas. Lai gan politikas plānošanas ietvarā noteikts, ka apmācības jāorganizē ne retāk kā divas reizes gadā, pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju locekļiem apmācības nenotiek pietiekami bieži un to saturs ir atkarīgs no katras komisijas prioritātēm un pieejamajiem resursiem.
2. Lai pašvaldību amatpersonas veiktu civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas pienākumus savās administratīvajās teritorijās, kā arī izprastu koordinācijas mehānismus ar citām iestādēm, nepieciešams standartizēt apmācības procesu plašākam mērķgrupu lokam pašvaldībās, ne tikai Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta amatpersonām.

Satura rādītājs

Paziņojums par atbildības ierobežošanu	2
Svarīgs paziņojums jebkurai personai, kas nav tiesīga iepazīties ar šo ziņojumu	3
Kopsavilkums	4
Satura rādītājs.....	5
Saīsinājumi un terminu skaidrojumi.....	6
levads	8
1. Vispārīgi priekšlikumi CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības sistēmas uzlabošanai publiskajā sektorā.....	11
2. Esošā MK locekļu CA un katastrofas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei	16
2.1. Mērķgrupas raksturojums	16
2.2. CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa pārskats un rekomendācijas	18
2.3. Apmācības saturs, mērķi un sasniedzamie rezultāti	22
3. Esošā valsts institūciju CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei	25
3.1. Mērķgrupas raksturojums	25
3.2. CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa pārskats un rekomendācijas	29
3.3. Apmācības saturs, mērķi un sasniedzamie rezultāti	37
4. Esošā PSTCAK locekļu CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei	40
4.1. Mērķgrupas raksturojums	40
4.2. PSTCAK CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa pārskats un rekomendācijas	42
4.3. Apmācības saturs, mērķi un sasniedzamie rezultāti	49
5. Publiskā sektora apmācības metodika.....	52
Pielikumi	55
Pielikums 1. Normatīvajā regulējumā noteiktie mērķgrupu pienākumi CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā	55
Pielikums 2. Analizēto datu un dokumentu saraksts	65
Pielikums 3. Metodika apmācības “Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” vadītājiem	66

Saīsinājumi un terminu skaidrojumi

Lai nodrošinātu vienotu izpratni par dokumentā lietotajiem saīsinājumiem, tabulā ietverti to skaidrojumi.

Tabula 1. Saīsinājumi un terminu skaidrojumi.

Saīsinājums vai termins	Skaidrojums
Apmācība / CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācība	Apmācība "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana"
CA	Civilā aizsardzība
CAKPL	Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums
CAP	Civilās aizsardzības plāns
CERT.LV	Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija
Dalībnieks	Apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" dalībnieks
LVĢMC	Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
Metodika	Paņēmieni kopums un ieteikumi apmācības veikšanai
MK	Ministru Kabinets
NBS	Nacionālie bruņotie spēki
NMPD	Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
PBO	Paaugstinātas bīstamības objekts
Potenciāli jaunizveidotā Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļa	Apmācību un mācību nodaļa, kas paredzēta koordinējošās iestādes kapacitātes paaugstināšanai
PSCTCAK	Pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisija
PVD	Pārtikas un veterinārais dienests
PwC	PricewaterhouseCoopers SIA
SPKC	Slimību profilakses un kontroles centrs
UCAK	Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža
VAAD	Valsts augu aizsardzības dienests
Vadītājs	Apmācības "Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana" vadītājs
Valsts iestādes	Tiešās pārvaldes iestādes, kas iesaistītas pienākumu veikšanā civilās aizsardzības jomā, kā arī VDD un ZS
Valsts institūcija	8 ministrijas (katastrofas pārvaldīšanas subjekti), noteiktas valsts iestādes un valsts kapitālsabiedrības, kas iesaistītas CA un katastrofas pārvaldīšanas pasākumos
Valsts kapitālsabiedrības	Juridiska persona – kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāla daļas vai balsstiesīgās akcijas pieder valstij un kuras iesaistītas civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas pasākumu veikšanā

Saīsinājums vai termins	Skaidrojums
VCAP	Valsts civilās aizsardzības plāns
VDD	Valsts drošības dienests
VMD	Valsts meža dienests
VP	Valsts policija
VR	Virtuālā realitāte
VRS	Valsts robežsardze
VUGD	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests
VVD	Valsts vides dienests
ZS	Zemessardze

Ievads

Konteksts

Lai nodrošinātu Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā (turpmāk – CAKPL) noteikto, proti, to, ka civilās aizsardzības (turpmāk – CA) sistēma ir nacionālās drošības sistēmas sastāvdaļa, kuru veido valsts un pašvaldību institūcijas, juridiskās un fiziskās personas, kam ir likumā noteiktas tiesības, uzdevumi un atbildība CA jomā, nepieciešams arī nodrošināt visu iesaistīto subjektu apmācības par CA un katastrofas pārvaldīšanas jautājumiem. Esošā pieredze no nesējamiem apdraudējumiem liecina par to, ka sabiedrība no valsts un pašvaldības institūcijām sagaida daudz detalizētāku informāciju par apdraudējumiem, to iespējamām sekām, iespējamo rīcību un sagatavotību krīzes situācijām. Svarīgs aspekts ir arī regulāra un profesionāla komunikācija ar sabiedrību, lai nodrošinātu uzticamu informāciju no katastrofas pārvaldīšanas institūcijām. Līdz ar to nepieciešams papildināt un izstrādāt aktualizētu informāciju sabiedrībai par iespējamiem apdraudējumiem un sagaidāmo rīcību, kā arī jānodrošina ērtā veidā pieejamu informāciju par drošības padomiem, lai tos varētu izplatīt dažādos formātos. Ņemot vērā šodienas mainīgo apdraudējuma vidi, ir būtiski nodrošināt un īstenot regulāru apmācību dažādos līmeņos. Zemāk norādītas VUGD identificētās nepieciešamās izmaiņas **apmācībās par CA un katastrofas pārvaldīšanas jautājumiem.**

Attēls 1. VUGD identificētie potenciālie uzlabojumi CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā.

				
MK locekļiem nepieciešamas zināšanas un izpratne par katastrofas pārvaldīšanas jautājumiem, bet informēšana un izglītošana par šiem jautājumiem konkurē ar daudzām citām politiskās dienaskārtības aktualitātēm.	Pašvaldību sadarbības teritoriju CA komisijas locekļu apmācībai par CA un katastrofas pārvaldīšanas jautājumiem ir jābūt sistemātiskai un stratēģiskai , lai nostiprinātu kompetenci, kas nodrošina operatīvu un pareizu lēmumu pieņemšanu ārkārtas situācijās.	Augstākās izglītības procesā obligātais CA kurss ir jāaktualizē , ņemot vērā pastāvošo mainīgo apdraudējuma vidi, un jāpapildina ar moduli angļu valodā.	CA un katastrofas pārvaldīšanas speciālistu sagatavošanai VUGD UCAK ir jāaptver aktuālākā informācija un modernāka mācību pieeja.	Nepieciešamība mainīt sabiedrības informēšanas stratēģiju un taktiku CA un katastrofas pārvaldīšanas jautājumos, modernizējot komunikācijas metodes un tehnoloģijas.

Pētījuma mērķis

Vispārējais mērķis – Izveidot CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības ietvaru vairākos līmeņos tām institūcijām, kuras noteiktas CAKPL (kā arī citos normatīvajos aktos un plānošanas dokumentos), lai nodrošinātu, ka tas aptver apmācības procesu, sākot no valsts institūciju (MK, ministrijas un padotības iestādes, kapitālsabiedrības) un pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju (turpmāk – PSTCAK) amatpersonām, augstskolas, tajā skaitā Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledžu (turpmāk – UCAK), kā arī nodrošinātu drošības padomu par apdraudējumiem pieejamību sabiedrībai kopumā, kas veicinās sabiedrības drošības kultūras veidošanos ilgtermiņā.

Tiešais mērķis – Izveidojot visaptverošu CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības pieeju dažādos līmeņos, tiks nodrošināta ilgtspējīga un sistemātiska atbildīgo amatpersonu izglītošana, kas veicinās efektīvu un pareizu lēmumu pieņemšanu katastrofas pārvaldīšanas pasākumu īstenošanā, tiks nodrošināta izpratne par saviem un citu institūciju uzdevumiem un pienākumiem.

Pētījuma īstenošanas posmi

Pētījums tiek īstenots no 2023. gada 31. augusta līdz 2024. gada 30. augustam. Šis ziņojums ir izstrādāts projekta III Posma ietvaros.

Attēls 2. Noddevuma īstenošanas soļi.

Ziņojuma uzdevumi

Ziņojumam par CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācību MK u.c. valsts un pašvaldību institūcijām ir noteikti sekojoši uzdevumi:

- Veikt Latvijas Republikas MK locekļiem pielāgota apmācības satura un organizēšanas izpēti (analizējot un aprakstot esošo apmācību procesu) un sagatavot rakstisku analītisku ziņojumu. Balstoties uz analīzes rezultātā izstrādātajiem secinājumiem un labās prakses piemēriem, sagatavot apmācības metodiku un materiālus
- Veikt valsts institūciju (katastrofas pārvaldīšanas subjektu un padotības iestāžu) apmācības satura un organizēšanas izpēti (analizējot un aprakstot esošo apmācības procesu) un sagatavot rakstisku analītisku ziņojumu. Izpētē jāiesaista Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likumā minētos katastrofas pārvaldīšanas subjektus (astonās ministrijas), kā arī šādas valsts institūcijas: VUGD, Valsts policija (turpmāk – VP), Valsts robežsardze (turpmāk – VRS), Valsts drošības dienests (turpmāk – VDD), Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (turpmāk – NMPD), Slimību profilakses un kontroles centrs (turpmāk – SPKC), Valsts vides dienests (turpmāk – VVD), Nacionālie bruņotie spēki (turpmāk – NBS)/Zemessardze (turpmāk – ZS), Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūcija (turpmāk – CERT.LV), Valsts meža dienests (turpmāk – VMD), Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – PVD), Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk – VAAD). Atbilstoši apdraudējumu veidiem, pētījumā nepieciešams apzināt un iesaistīt dažādas kapitālsabiedrības, piemēram, Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs (turpmāk – LVĢMC), AS “Sadales tīkls”, AS “Latvenergo”, AS “Augstsprieguma tīkls”, AS “Conexus Baltic Grid”, AS “GASO”, VAS “Latvijas dzelzceļš”, VSIA “Autotransporta Direkcija”, VAS “Latvijas Autoceļu uzturētājs”. Balstoties uz analīzes rezultātā izstrādātiem secinājumiem un labās prakses piemēriem, sagatavot apmācības metodiku un materiālus.
- Veikt PSTCAK komisijas locekļiem pielāgota apmācības satura un organizēšanas procesa izpēti (analizējot un aprakstot esošo apmācības procesu) un sagatavot rakstisku analītisku ziņojumu. Izpēte veicama visās PSTCAK, iekļaujot jautājumus par apmācībā iesaistīto personu (institūciju) loku, kurām jānodrošina apmācība; apmācības saturu un tēmas; institūcijas, kuras būs apmācības nodrošinātāji; apmācības norises ilgums, regularitāte; apmācības formu. Balstoties uz analīzes rezultātā izstrādātajiem secinājumiem un labās prakses piemēriem, sagatavot apmācības metodiku un materiālus.

Pētījuma metodoloģija

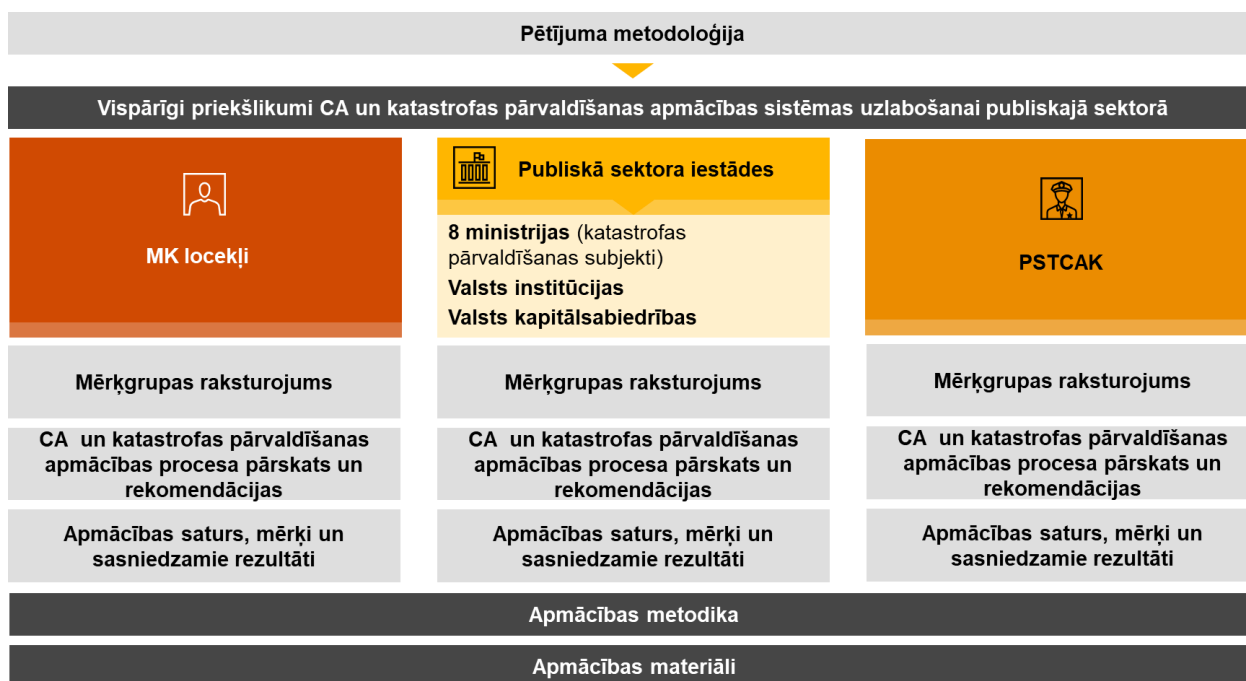
Ziņojuma uzdevuma veikšanai tika izmantota sekojoša metodoloģija:

- Kabineta pētījums (*desk research*): tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu, VUGD iekšējo dokumentu analīze, nozares pieejamās informācijas analīze, labās prakses, tai skaitā ārvalstu prakses, izpēte, apmācības materiālu izvērtējums, valsts iestāžu sagatavoto vadlīniju izpēte.

- Kvalitatīvie pētījumi: intervijas ar mērķgrupu pārstāvjiem, citām apmācības procesā iesaistītajām pusēm, piemēram, VUGD ekspertiem un pasniedzējiem, kā arī ārvalstu ekspertiem.
- Mērķgrupu aptauja: veikta sadarbībā ar sabiedriskās domas tirgus izpētes SIA “Latvijas fakti” un īstenota no 2024. gada 5. marta līdz 8. aprīlim. Aptauja tika īstenota, izmantojot datorizētas tīmekļa intervijas CAWI (*Computer-assisted web interviewing*) metodi, kā arī telefonintervijas. Lai iegūtu pilnīgāku priekšstatu par respondentu viedokli CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības jomā, aptaujā tika iekļauti gan izvēles jautājumi ar vienu vai vairākām iespējamām atbildēm, kā arī vērtēšanas skalām, gan respondentiem tika dota iespēja sniegt ieteikumus brīva teksta formā. Aptaujā piedalījās 20 valsts institūcijas un 26 PSTCAK pārstāvji.

Balstoties uz augstākminēto pētījuma metodoloģiju, tika veikta mērķgrupu esošās situācijas un vajadzību izpēte, uz ko tika balstīti vispārīgie un konkrētie priekšlikumi, kā arī izstrādāts visaptverošs apmācības materiāls un metodika apmācības vadītājiem tā izmantošanai (skatīt 3. attēlā).

Attēls 3. Ziņojumā ietvertie apmācības aspekti.

Pētījuma ierobežojumi

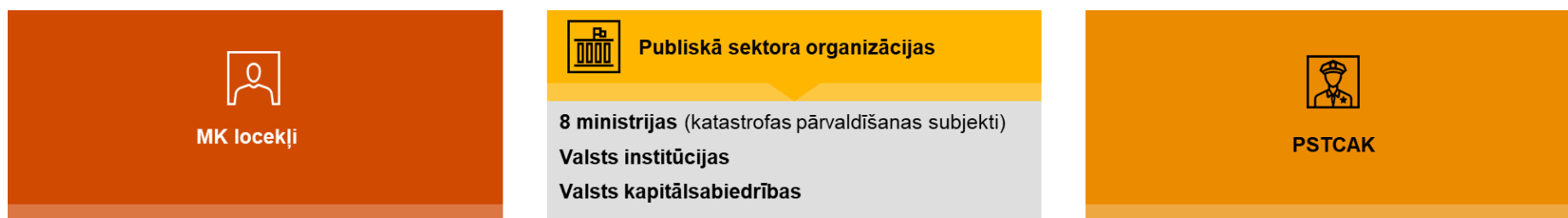
Ziņojums ir uzskatāms tikai par daļu no darba uzdevuma (nodevuma), kas noteikts Līgumā, un skatāms kopsakarā ar citām nodevuma daļām, atbilstoši Līguma tehniskajā specifikācijā paredzētajiem uzdevumiem:

- Ņemot vērā, ka CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības process MK locekļiem, valsts institūcijām un PSTCAK ir tikai fragmentāri noteikts Latvijas normatīvajā regulējumā, esošās apmācības sistēmas raksturojumam tika izmantoti arī citi informācijas avoti, tajā skaitā, publiski pieejamā informācija, pētījuma ietvaros organizētās aptaujas rezultāti un interviju laikā pārrunātā informācija.
- Kaut sākotnējā pētījuma darba uzdevumā bija paredzēta arī CERT.LV iesaiste, šobrīd Valsts civilās aizsardzības plāns (turpmāk – VCAP) neparedz šīs iestādes iesaisti, kā arī saskaņā ar iestādes pārstāvju sniegto informāciju tā neveic pienākumus CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā.
- Aptaujas rezultāti ir balstīti uz respondentu izlasi. Lai gan aicinājums dalībai aptaujā tika nosūtīts pārstāvjiem no visām darba uzdevumā norādītajām valsts institūcijām un VCAP iekļautajām valsts kapitālsabiedrībām, respondentu loks ir šaurāks salīdzinoši zemās atsaucības dēļ (vidēji 67% no plānotās izlases).
- Apmācības materiāls ir veidots kā vispārīgs materiāls, vienlaicīgi iespēju robežās ietverot nepieciešamo informāciju arī konkrētu mērķgrupu vajadzībām, tomēr apmācības vadītājiem būtu jāveic to tālāka papildināšana, ņemot vērā uz katru mērķgrupu individuāli attiecināmos normatīvos aktus, kā arī iekšējos dokumentus, kas nebija pieejami pētījuma izstrādē.

1. Vispārīgi priekšlikumi CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības sistēmas uzlabošanai publiskajā sektorā

Šajā nodaļā ir ietverti vispārīgi priekšlikumi CA un katastrofas pārvaldīšanas sistēmas pilnveidošanai. Tie ir izstrādāti, balstoties uz 2. nodevuma ietvaros veikto esošās situācijas un ārvalstu prakses izpēti (Itālijā, Portugālē, Vācijā, Igaunijā un Somijā), kā arī padziļinātākām iesaistīto pušu intervijām un organizētās mērķgrupu aptaujas rezultātiem šī nodevuma ietvaros. Rekomendācijas attiecināmas uz sekojošām mērķgrupām:

Attēls 4. Pētījuma mērķgrupas.

Vispārīgās rekomendācijas apkopotas 2. tabulā, bet detalizētāk par apmācības procesu katrai mērķgrupai un no tā izrietošajiem ieteikumiem skatīt 3., 4., un 5. nodaļās.

Tabula 2. Priekšlikumi apmācības sistēmas uzlabošanai publiskajā sektorā.

Nr.	Rekomendācija	Mērķgrupa			Skaidrojums
		MK locekļi	Valsts institūcijas	PSTCAK	
1.	Izvērtēt iespēju ieviest "centrālo" koordinējošo iestādi CA un katastrofas pārvaldīšanas izglītības jomā un nostiprināt tās tiesības un pienākumus normatīvajos aktos				<p>Balstoties uz iesaistīto pušu viedokli, VUGD Civilās aizsardzības pārvaldei varētu tikt noteikta koordinējošās iestādes loma, paredzot tam arī atbilstošus resursus.</p> <p>Pārvalde jau izstrādā ieteicamos apmācības materiālus un pēc uzaicinājuma iespēju robežās vada apmācības citām iestādēm, taču tā (vai cita iestāde) nav noteikta normatīvajā regulējumā kā koordinējošā iestāde. Kā vienīgais izņēmums norādāms VUGD CAKPL noteiktais uzdevums plānot un organizēt PSTCAK apmācību¹. Civilās aizsardzības pārvaldes pienākumu iekļaušana normatīvajā regulējumā varētu pozitīvi ietekmēt tās kapacitāti apmācības nodrošināšanā, kā arī nodrošināt nepieciešamo apmācības kvalitāti. Svarīgi norādīt, ka 3. pielikumā iekļautie apmācības materiāli ir vispārīgi un apmācības satura papildināšanu būtu vēlams veikt VUGD</p>
1.1.	Izvērtēt iespēju noteikt normatīvajā regulējumā "centrālo" koordinējošo iestādi CA izglītības jomā, tās pienākumus, atvēlēto finansējumu u.c. aspektus tās darba nodrošināšanai	✓	✓	✓	

¹ Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. <https://likumi.lv/ta/id/282333>

Nr.	Rekomendācija	Mērķgrupa			Skaidrojums
		MK locekļi	Valsts institūcijas	PSTCAK	
					<p>Civilās aizsardzības pārvaldei sadarbībā ar apmācības vadītājiem institūcijās, veicot regulāru mērķgrupu vajadzību apzināšanu, lai nodrošinātu vienmērīgu kvalitāti.</p> <p>Kā labās prakses piemērs jānorāda Somija, kur normatīvajā regulējumā noteikts, ka ESAF² nodrošina profesionālo tālākizglītību, kas saistīta ar glābšanas operācijām un ārkārtas situāciju centru darbību, CA vadības un speciālā personāla apmācību saskaņā ar Glābšanas likumu un apmācību, kas veicina sagatavotību saskaņā ar Ārkārtas gatavības likumu. Attiecīgi ESAF tiek piešķirti atbilstošie līdzekļi un tiesības savu pienākumu veikšanai.</p>
1.2.	Izvērtēt nepieciešamību koordinējošās iestādes darbību organizēt arī reģionālā līmenī		✓	✓	<p>VUGD Civilās aizsardzības pārvaldes kompetences tālākai attīstībai arī reģionālajā līmenī, to būtu nepieciešams sākotnēji izvērtēt un, ja attiecināms, atbilstoši nostiprināt normatīvajos aktos.</p> <p>Saskaņā ar intervijās pausto, apmācība nereti ir nepieciešama reģionos un Civilās aizsardzības pārvaldes atbalstu ierobežo nepieciešamība pavadīt laiku ceļā uz apmācību. Turklāt, ieviešot daļēji decentralizētu apmācības sistēmu, varētu nodrošināt apmācības satura pielāgošanu reģionālajām vajadzībām.</p> <p>Šāda sistēma ieviesta Igaunijā, kur katrā no četriem reģioniem darbojas Glābšanas dienesta struktūrvienības. Balstoties uz intervijā paustajiem viedokļiem, apmācības satura pielāgošana reģionālajām vajadzībām un ciešāka sadarbība ar vietējām Krīzes komisijām ir saistīta ar augstāku apmācības efektivitāti un to dalībnieku interesi.</p>
1.3.	Koordinējošās iestādes kapacitātes paaugstināšanai izveidot nodaļu apmācībai un mācībām	✓	✓	✓	<p>Civilās aizsardzības pārvaldes efektivitātes uzlabošanai ieteicams izveidot atsevišķu nodaļu apmācībai un mācībām (turpmāk – potenciāli jaunizveidotā Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļa).</p> <p>Šobrīd iestādē ir ierobežota kapacitāte pilnvērtīgai apmācības procesa nodrošināšanai, jo saskaņā ar intervijās pausto tās nodarbinātajiem apmācības nav ne vienīgie, ne galvenie darba pienākumi. Nodrošinot apmācības nodaļu ar nepieciešamo personālu un resursiem, tās kapacitāte ievērojami pieaugtu.</p> <p>Šāda organizatoriskā struktūra ieviesta Itālijā, kur CA departamenta pakļautībā ir Birojs V, kas atbild par cilvēkresursiem un instrumentālajiem resursiem un vispārējiem pamatdarbības pakalpojumiem. Biroja pienākumos ietilpst apmācību vadlīniju un moduļu izstrāde, kā arī apmācības nodrošināšana CA dalībniekiem dažādos operacionālos līmeņos.</p>
2.	Noteikt koordinācijas mehānismu starp mērķgrupām un koordinējošo iestādi CA un katastrofas pārvaldīšanas izglītības jomā				
2.1.	Definēt mērķgrupu sadarbības modeli ar koordinējošo iestādi		✓	✓	<p>Pārejas procesā uz centralizētu sistēmu vai gadījumos, kad Civilās aizsardzības pārvaldei nav pietiekamas kapacitātes, vai citu iemeslu dēļ CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācību organizē mērķgrupas pārstāvji, nepieciešams definēt noteiktus koordinācijas mehānismus, piemēram (1) kādu apmācību organizē Civilās aizsardzības pārvalde, bet kādu – mērķgrupas pārstāvji, (2) kādā veidā notiek apmācības vadīšanas pieprasījums Civilās aizsardzības pārvaldei, (3) kā notiek uzraudzības process u.c.</p>

² Somijas neatliekamās palīdzības dienestu akadēmija (no angļu val. – Emergency Services Academy Finland)

Nr.	Rekomendācija	Mērķgrupa			Skaidrojums
		MK locekļi	Valsts institūcijas	PSTCAK	
					Piemēram, VCAP noteikts, ka par apmācības organizēšanu PSTCAK atbild gan VUGD, gan PSTCAK, tomēr nav noteikts, kā tieši katra puse iesaistās šajā procesā.
2.2.	le viet apmācības vajadzību apzināšanas un satura atjaunošanas procesu, kur katrs subjekts var iesniegt vajadzību pieprasījumu apmācības materiālu izstrādei, ko varētu veikt viena atbildīgā iestāde	✓	✓	✓	Ieteicams izveidot sistēmu, kur CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības mērķgrupas sagatavo pieprasījumu apmācības saturam. Šobrīd Latvijā šāds komunikācijas mehānisms nepastāv formālā līmenī, lai gan paredzams, ka tas varētu atvieglot koordinējošās iestādes slogu. (Praktiskas rekomendācijas apmācības materiālu piemērošanai mērķgrupas vajadzībām skatīt 3. pielikumā.) Vienlaicīgi būtu arī jāiedibina materiālu aktualizācijas process, ņemot vērā izmaiņas normatīvajā regulējumā un mainīgo apdraudējuma vidi. Kā labās prakses piemērs jāmin Somija, kur tas tiek organizēts, katru gadu iestādēm sagatavojot prezentācijas par tām aktuālajiem tematiem, kas tiek integrēti ESAF organizētajā apmācībā.
3. Nodrošināt apmācības vadītāju sagatavotību					
3.1	Apmācīt apmācības vadītājus (<i>train the trainer</i>) un nodrošināt iespējas zināšanu papildināšanai	✓	✓	✓	Kvalitatīvas apmācības nodrošināšanai liela nozīme ir to vadītājiem – gan gadījumos, kad apmācību nodrošinātu VUGD Civilās aizsardzības pārvalde, gan mērķgrupu izvēlēti apmācības vadītāji. Pirmkārt , nepieciešams nodrošināt, ka apmācības vadītājiem ir atbilstošas zināšanas CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā. Tādēļ nozīmīgi būtu attīstīt iespējas CA speciālistiem un topošajiem profesionāļiem pilnveidot zināšanas dažādosursos un izglītības programmās. Otrkārt , nepieciešams nodrošināt, ka apmācības vadītājiem ir pietiekamas pedagoģiskās prasmes. Nākotnē lietderīgi būtu veidot lielāku sadarbību ar CA kursa pasniedzējiem izglītības iestādēs (piemēram, UCAK), kas potenciāli varētu iesaistīties arī apmācības nodrošināšanā publiskajā sektorā nodarbinātajiem. Tomēr jānorāda, ka esošajā situācijā pedagogu ierobežotā kapacitāte var būt nepietiekama šādiem pasākumiem. Lietderīgi būtu veidot lielāku kapacitāti reģionālajos centros, kur varētu ieviest amata pozīciju VUGD amatpersonai, kas strādā ar visām reģiona pašvaldībām, tajā skaitā nodrošina apmācību. Piemēram, šobrīd Igaunijā tiek attīstīta programma, lai gan izglītotu CA pasniedzējus par CA tēmām, gan sniegtu nepieciešamās pedagoģiskās prasmes. Gadījumos, kad apmācību nenodrošina VUGD Civilās aizsardzības pārvalde, apmācības vadītājiem ieteicams noteikt nepieciešamo kvalifikāciju CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības jomā , izvērtējot nepieciešamību regulārai zināšanu atjaunošanai (piemēram, reizi piecos gados jāiziet atkārtots CA kurss vai jāveic zināšanu pārbaude). Šobrīd Latvijā CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācību nodrošināšanai netiek noteiktas konkrētas kvalifikācijas prasības. Turpretim, piemēram, Somijā noteikts, ka pasniedzējiem ESAF jābūt ar atbilstošu kvalifikāciju (grādu) un pieredzi noteiktajā jomā.
3.2	Noteikt kvalifikācijas prasības apmācības vadītājiem		✓	✓	
4. Integrēt modernās tehnoloģijas CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības nodrošināšanā					
4.1	Izveidot tiešsaistes CA pamatzināšanu apmācību		✓	✓	Tiešsaistes CA pamatzināšanu apmācība būtu nozīmīgs līdzeklis apmācības nodrošināšanai plašākam mērķgrupu pārstāvju lokam un garantētu vienmērīgu kvalitāti. Lai gan tiešsaistes apmācības izveide saistīta ar salīdzinoši lielām sākotnējām investīcijām, tas nodrošinātu (1) vienādu pamatzināšanu apguvi neatkarīgi no apmācības vadītāja interpretācijas,

Nr.	Rekomendācija	Mērķgrupa			Skaidrojums
		MK locekļi	Valsts institūcijas	PSTCAK	
					<p>(2) iespēju apmācību nodrošināt plašākam lokam nodarbināto, (3) operatīvu zināšanu apguvi personāla maiņas gadījumā; (4) nekavējošu informācijas aktualizāciju. Turklāt apmācības procesā un noslēgumā būtu iespējams integrēt kvalitatīvu zināšanu pārbaudes posmu. Šāda pieeja ļautu arī operatīvi monitorēt apmācībā piedalījušos dalībnieku skaitu un profilu. Būtu ieteicams, ka šādu apmācības kursu izstrādātu VUGD Civilās aizsardzības pārvalde. Minētais kurss varētu tikt organizēts, paredzot arī seminārus, kur apmācības dalībnieki varētu uzdot sev interesējošos jautājumus (piemēram, 20% no kopīgā apmācības laika ir diskusija). Šāda kursa izstrādei pirmšķietami būtu jāparedz finansējums vismaz šādus resursus izmaksu segšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiāltehniskais nodrošinājums (piemēram, datortehnika, audio- un videotehnika); • Tehnoloģiskais nodrošinājums: platforma e-mācību kursa nodrošināšanai, platforma tiešsaistes semināru nodrošināšanai; • Personālrresursi: eksperti vai ārpakalpojuma sniedzējs apmācības materiālu sagatavošanai, papildināšanai, digitalizācijai un dizaina izveidei, apmācības vadītāji, kam paredzēts piedalīties diskusijā ar dalībniekiem, e-mācību platformas tehniskā atbalsta personāls. <p>Kā piemērs šāda kursa izstrādē, norādāms Eiropas Sociālā fonda projekta "Digitalizācijas iniciatīvas studējošo iesaistei un studiju kvalitātes pilnveidei Latvijas Universitātē un projekta sadarbības partneru augstskolās" (Nr. 8.2.3.0/22/A/006) ietvaros digitalizētais "Civilās aizsardzības" kurss, kuru testa režīmā apgūst Latvijas Universitātē, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē, Vidzemes Augstskolā, Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolā RISEBA un Transporta un sakaru institūtā.¹⁸² Jāatzīmē, ka šī kursa ietvaros ir radīts arī apmācības dalībniekiem saistošs veids izpratnes padziļināšanai un pārbaudei, izmantojot digitālo interaktīvo stratēģijas spēli Minecraft, kas pielāgota tieši CA tematikai. Līdz ar to būtu ieteicams VUGD pārstāvjiem sazināties ar projekta ieviešējiem, lai apmainītos ar pieredzi, kā arī izvērtētu potenciālās sadarbības iespējas, ciktāl tas iespējams. Līdzīgi kursi ir izstrādāti arī, piemēram, Vācijā un Itālijas Lombardijas reģionā.</p>
4.2	Izmantot modernās tehnoloģijas CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības nodrošināšanā	✓	✓	✓	<p>Iespēju robežās apmācības saturu (kur tas atbilst mērķgrupu vajadzībām) ieteicams papildināt ar dažādiem moderno tehnoloģiju risinājumiem – tiešsaistes zināšanu pārbaudi, videomateriāliem, spēlēm, virtuālo realitāti (turpmāk – VR), paplašināto realitāti, simulācijām, viedajām tāfelēm, mākslīgā intelekta risinājumiem u.tml. Lai gan daži mērķgrupu pārstāvji norādīja, ka tiek izmantoti tiešsaistes uzdevumi un videomateriāli, lielākoties apmācība notiek lekciju veidā. Vairākas valstis jau ievieš šādus risinājumus, piemēram, videomateriālu izmantošana, VR un spēles, kas attēlo dažādas krīzes situācijas.</p>
5.	Izveidot apmācības uzraudzības sistēmu				
5.1	Izveidot apmācības uzraudzības sistēmu, t.sk. nodrošināt datu uzkrāšanu un apkopošanu par veiktajām mācībām	✓	✓	✓	<p>CA jomā būtu nozīmīgi izveidot uzraudzības sistēmu, t.sk. arī apmācības reģistru, kurā tiktu atzīmēta informācija par veikto apmācību. Kā papildus funkcionalitāte šādai sistēmai varētu būt automatizēti atgādinājumi juridiskām personām par zināšanu un prasmi uzturēšanas apmācības veikšanu.</p>

Nr.	Rekomendācija	Mērķgrupa			Skaidrojums
		MK locekļi	Valsts institūcijas	PSTCAK	
					<p>Paredzams, ka šādu sistēmu varētu uzturēt VUGD Civilās aizsardzības pārvalde. Šobrīd CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības jomā neviena iestāde neveic centralizētu datu uzkrāšanu, taču kā labās prakses piemērs minama Veselības ministrija, kas apkopo informāciju par apmācību medicīnas iestādēs. Apmācības reģistrs būtu efektīvs rīks, kā pārliecināties par normatīvo aktu (t.sk. paredzēto termiņu) ievērošanu, kā arī par apmācības efektivitāti, izmantojot zināšanu pārbaudes rezultātus. Apmācības reģistra sasaiste ar interaktīvu apmācības platformu dotu iespēju gan piedāvāt kvalitatīvu apmācību, gan reģistrēt apmācības kursu apguvušos dalībniekus. Apmācības reģistra izveidei pirmšķietami būtu jāparedz jāparedz finansējums vismaz šādus resursus izmaksu segšanai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Materiāltehniskais nodrošinājums (piemēram, datortehnika); • Informācijas sistēmas: sistēma datubāzei, datu analīzei un atspoguļošanai, atgādinājumu izsūtīšanai, kā arī, ja tas netiek darīts manuāli, datu ievadei no iestāžu puses; • Personālrեսursi: IT speciālisti sistēmas izveidei un uzturēšanai, nodarbinātie, kas atbild par informācijas apkopošanu un analīzi.

2. Esošā MK locekļu CA un katastrofas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei

2.1. Mērķgrupas raksturojums

MK ir Latvijas valsts valdība jeb valsts augstākā izpildvara, ko veido Ministru prezidenta amata kandidāts un viņa aicināti ministri. MK normatīvajā ietvarā ir noteiktas funkcijas un pilnvaras³ (skatīt 3. tabulā).

Tabula 3. MK funkcijas un pilnvaras.

	Valdībai ir likumu ierosināšanas tiesības, tāpat tā ieceļ vai apstiprina amatos daļu civildienesta ierēdņus.
	MK spriež un pieņem lēmumus par visu ministriju izstrādātajiem tiesību aktu projektiem un valsts politikas jautājumiem, kā arī izdod rīkojumus valsts institūcijām un amatpersonām.
	MK kopumā atbild par valdības īstenoto politiku, bet katrs MK loceklis ir politiski atbildīgs par savu rīcību.
	MK ir padotas valsts pārvaldes iestādes.

Ņemot vērā MK izpildvaras funkcijas, tā pienākumos ir tādi CA jomas uzdevumi kā lēmumi par finansējumu, dažādu iestāžu izveide, lēmumu pieņemšana par normatīvajiem aktiem un dažādu sadarbības mehānismu noteikšana (detalizēts uzdevumu un pienākumu raksturojums CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā skatāms 1. pielikumā).

Ministru prezidents vada MK darbu un nosaka tā galvenās politiskās vadlīnijas, kā arī nodrošina, ka tiek izstrādāta un īstenota Deklarācija par Ministru kabineta iecerēto darbību un rīcības plāns tās īstenošanai. Ministru prezidents vada MK darbu un ir atbildīgs Saeimas priekšā, vada MK un MK komitejas sēdes.⁴ CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā Ministru prezidents veic sekojošos uzdevumus:

Tabula 4. Ministru prezidenta uzdevumi CA un katastrofas pārvaldīšanā.⁵

	Uzrauga CA sistēmas darbību un tās uzdevumu izpildi.
	Uzrauga CA sistēmas darbību un tās uzdevumu izpildi.
	Norīko mācību vadītāju valsts un reģionālā līmeņa CA un katastrofas pārvaldīšanas mācībām.

Krīzes vadības padome ir koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir nodrošināt valsts un pašvaldību institūciju saskaņotu rīcību, veicot valsts apdraudējuma preventīvos un pārvarēšanas pasākumus, kā arī tā

³ Ministru kabinets. Ministru kabineta pilnvaras un funkcijas, 2020. <https://www.mk.gov.lv/lv/ministru-kabineta-pilnvaras-un-funkcijas>.

⁴ Ministru kabinets. Ministru prezidenta funkcijas un pienākumi, 2020. <https://www.mk.gov.lv/lv/ministru-prezidenta-funkcijas-un-pienakumi>

⁵ Cīvilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums.

radīto seku likvidēšanas pasākumus. Krīzes vadības padomes sastāvā ietilpst noteikti MK locekļi⁶ un to vada Ministru prezidents. Mērķa sasniegšanai tā pilda 5. tabulā noteiktās funkcijas.⁷

Tabula 5. Krīzes vadības padomes funkcijas.

	Koordinēt valsts un pašvaldību institūciju sadarbību jautājumos, kas saistīti ar valsts apdraudējuma preventīvajiem un pārvarēšanas pasākumiem, kā arī tā radīto seku likvidēšanas pasākumiem.
	Koordinēt civilmilitāro sadarbību valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai.

Saskaņā ar augstākminētajām funkcijām Krīzes vadības padome ir (1) atbildīga arī par priekšlikumu sagatavošanu MK un novēršanas, pārvarēšanas un iespējamo seku likvidēšanas plānu projektam, (2) izskata priekšlikumus par normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu izstrādi valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai, (3) sagatavo priekšlikumus MK par starptautiskās palīdzības saņemšanu un sniegšanu, kā arī par nepieciešamo papildu finansējumu, (4) koordinē valsts krīzes vadības pilnveidošanu u.c. (detalizēts Krīzes vadības padomes uzdevumu un pienākumu raksturojums CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā skatāms 1. pielikumā).

Nemot vērā šajā apakšnodaļā un 1. pielikumā MK locekļiem noteiktos uzdevumus CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā, ir izstrādātas rekomendācijas apmācības procesam 2.2. apakšnodaļā un vadlīnijas to saturam, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem 2.3. apakšnodaļā.

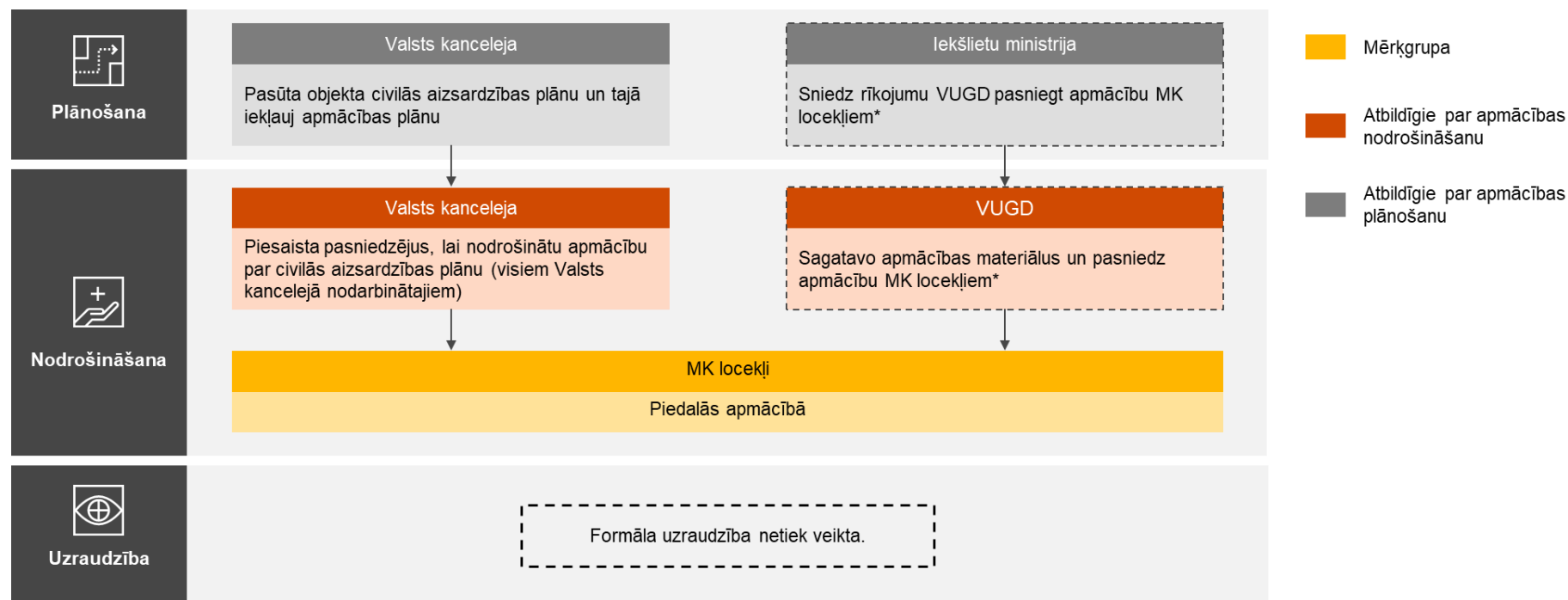
⁶ Aizsardzības ministrs, ārlietu ministrs, ekonomikas ministrs, finanšu ministrs, iekšlietu ministrs, tieslietu ministrs, veselības ministrs, satiksmes ministrs, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs.

⁷ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Krīzes vadības padomes sekretariāts, 2020. <https://www.vugd.gov.lv/lv/krizes-vadibas-padomes-sekretariats>; Ministru kabineta 2011. gada 18. janvāra noteikumi Nr. 42 "Krīzes vadības padomes nolikums". <https://likumi.lv/ta/id/224553>

2.2. CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa pārskats un rekomendācijas

Šobrīd MK locekļiem netiek organizēta regulāra apmācība CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā, un līdz šim tā ir notikusi fragmentāri⁸. Vienīgais plānošanas dokuments, kas attiecināms uz MK apmācību, ir Valsts kancelejas Civilās aizsardzības plāns (turpmāk – CAP), kurā noteikts apmācības process visiem Valsts kancelejā nodarbinātajiem (skatīt pirmo apmācības procesa posmu – plānošana – 5. attēlā). Attiecīgi vienīgā paredzētā apmācība, kurā regulāri būtu jāiesaistās MK locekļiem, ir Valsts kancelejas nodarbināto apmācība par CAP (skatīt otro apmācības procesa posmu – nodrošināšana). Tikai vienu reizi, izņēmuma kārtā pēc Iekšlietu ministrijas rīkojuma ir tikušas organizētas VUGD vadītās apmācības MK locekļiem pēc stāšanās amatā. Papildus tam jānorāda uz mācībām, kurās tiek izspēlēta noteiktu lēmumu pieņemšana, tomēr arī tās tiek organizētas salīdzinoši reti un nesniedz tādu teorētisko zināšanu pamatu kā apmācība. Kā viens no iemesliem šādai situācijai – apmācības process šobrīd nav formāli definēts un konkurē ar daudziem citiem aktuāliem jautājumiem politiskajā dienaskārtībā.

Attēls 5. MK locekļu apmācības process esošajā situācijā.

*Šāds pasākums veikts vienu reizi – izņēmuma kārtā.

Efektīvai lēmumu pieņemšanai, izpratnes veicināšanai par pakļautībā esošo iestāžu rīcību un sadarbību, kā arī citu 2.1. apakšnodaļā un 1. pielikumā minēto pienākumu veikšanai MK locekļiem būtu nozīmīgi gūt plašākas zināšanas un izpratni par katastrofas pārvaldīšanas jautājumiem, sadarbības mehānismiem un

⁸ Saskaņā ar Valsts kancelejas un VUGD pārstāvju intervijās sniegto informāciju.

citām ar CA saistītām tēmām, sevišķi ņemot vērā, ka par MK locekļiem kļūst cilvēki ar visdažādāko pieredzi un zināšanām. Turklāt apmācībai būtu jānotiek ar noteiktu regularitāti, vēlams, uzsākot darba pienākumu veikšanu un reizi gadā atkārtojot zināšanas, kas nodrošinātu arī zināšanu pārnesi MK sastāva maiņas gadījumā.

Jānorāda, ka atbilstoši intervijās norādītajam vairākās citās valstīs augstākajām amatpersonām jāiziet ievērojami detalizētāka apmācības programma, citkārt pat vairāku nedēļu garumā. Turklāt, piemēram, Igaunijā amatpersonas, kas iesaistītas CA sistēmā, katru gadu piedalās apmācībā un mācībās, lai veicinātu iestāžu sadarbību katastrofas gadījumā.

Zemāk esošajā tabulā (6. tabula) ir apkopoti būtiskākie pašreizējā apmācības procesa elementi sadalījumā pa kategorijām un rekomendācijas to pilnveidošanai, kas balstītas augstākminētajos apsvērumos par mērķgrupas vajadzībām un iesaistīto pušu vēlmēs. Apmācības process iedalāms trīs posmos: (1) plānošana, (2) nodrošināšana un (3) uzraudzība. Papildus jānorāda, ka noteiktas rekomendācijas, kas attiecināmas uz vairākām mērķgrupām, t.sk. MK locekļiem, detalizētāk skaidrotas 1. nodaļā.

Tabula 6. Pārskats par MK locekļu pašreizējo apmācības procesu un rekomendācijas tā pilnveidošanai.

Kategorija	Esošā situācija	Rekomendācijas
Plānošana		
Normatīvais regulējums / plānošanas dokumenti / iekšējie dokumenti	Saskaņā ar intervijā sniegto informāciju šobrīd Valsts kancelejas CAP noteikts apmācības process un regularitāte personām, kas nodarbinātas Valsts kancelejā, taču nav noteiktas atbildīgās personas. Vienlaicīgi pašreizējais normatīvais regulējums neparedz obligātas apmācības MK locekļiem, ne stājoties amatā, ne arī vēlāk – ikdienas pienākumu veikšanai.	Noteikt normatīvajā regulējumā prasības MK locekļu apmācības procesam , nosakot vismaz tādus aspektus kā par apmācības nodrošināšanu atbildīgās puses, minimālo saturu un regularitāti.
Par plānošanu atbildīgā iestāde	Balstoties uz intervijās sniegto informāciju, par apmācības plānošanu, kas tiek veikta atbilstoši Valsts kancelejas CAP, atbild Valsts kanceleja. Izņēmuma kārtā vienai apmācībai MK locekļiem plānošanu veica Iekšlietu ministrija. Tomēr kopumā – nav vienas atbildīgās iestādes, kura sistemātiski plānotu visu MK locekļu apmācības.	Par atbildīgo iestādi noteikt potenciāli jaunizveidoto Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļu (skatīt rekomendāciju par apmācību un mācību nodaļas izveidi 1. nodaļā).
Nodrošināšana		
Resursi un nodrošināšana		
Apmācības vadītāji	Apmācību atbilstoši Valsts kancelejas CAP ir veicis Valsts kancelejas piesaistīts ārpalpojuma sniedzējs. Izņēmuma kārtā vienai apmācībai MK locekļiem apmācības vadītāja VUGD pārstāvji.	Apmācības pasniegt VUGD potenciāli jaunizveidotās Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļas ekspertiem , pēc nepieciešamības piesaistot arī citu iestāžu speciālistus.

Sadarbība un koordinācija	Tā kā MK locekļiem nenotiek regulāra apmācība, nav izveidots sadarbības mehānisms starp iestādēm. Izņēmuma kārtā ir notikusi VUGD vadīta apmācība MK locekļiem par CA pēc lekslietu ministrijas rīkojuma.	Izveidot sadarbības mehānismu starp: <ul style="list-style-type: none"> VUGD Civilās aizsardzības pārvaldi kā apmācības vadītājiem un ekspertiem nozaru ministrijās un padotības iestādēs, lai konkrētāk izprastu mērķgrupas vajadzības, VUGD Civilās aizsardzības pārvaldi un Valsts kanceleju vai ministrijām, lai organizētu apmācību.
Metodoloģiskais nodrošinājums	Nav atbilstoša apmācības materiāla, jo apmācība MK locekļu pienākumu veikšanai šobrīd netiek nodrošināta.	Pielāgot 3. pielikumā ietvertos apmācības materiālus mērķgrupas vajadzībām atbilstoši tajā norādītajiem ieteikumiem.
Īstenošanas mehānisms		
Dalībnieki	Balstoties uz intervijās sniegto informāciju, apmācībā ir piedalījušies nozaru ministri un Ministru prezidents.	Apmācību organizēt visiem nozaru ministriem un Ministru prezidentam. Lai gan dažas ministrijas aktīvi neiesaistās katastrofas pārvaldīšanas pasākumos, pamatzināšanas šajā jomā ir nozīmīgas visiem MK locekļiem.
Apmācības regularitāte un ilgums	Apmācības biežums noteikts Valsts kancelejas CAP.	Noteikt apmācības regularitāti un ilgumu, piemēram, VUGD vai Valsts kancelejas iekšējos dokumentos, provizoriski nosakot šādu minimālo apmācības biežumu: <ul style="list-style-type: none"> uzsākot darba pienākumu veikšanu: 6 stundas (jeb 8 akadēmiskās stundas⁹); kompetences uzturēšanas apmācības: 3 stundas (jeb 4 akadēmiskās stundas) reizi gadā. Detalizētāk par apmācības biežumu un ilgumu skatīt 3. pielikumā.
Apmācības metodes	Apmācība līdz šim ir veikta klātienē lekciju formātā.	Apmācību organizēt klātienē, lai nodrošinātu dalībnieku iesaisti un komunikāciju ar apmācības vadītājiem, ņemot vērā MK locekļu augsto atbildības līmeni CA un katastrofu pārvaldīšanas jautājumos.
Zināšanu pārbaude	Balstoties uz intervijās gūto informāciju, zināšanu pārbaude netiek veikta.	Veikt neformālu zināšanu pārbaudi, analizējot iespējamus notikumu scenārijus un izrietošos darbības algoritmus.
Secinājumu integrācija	Interviju dalībniekiem nebija pieejama informācija par to, vai tiek veikta secinājumu integrācija.	Atjaunot apmācības materiālus, balstoties uz atgriezenisko saiti no dalībniekiem. Detalizētāk par secinājumu integrāciju skatīt 3. pielikumā.
Saturš		

⁹ Atbilstoši Augstskolu likumam vienas akadēmiskās stundas ilgums ir 45 minūtes.

Apmācības saturs	Apmācības saturs iekļauj rīcību katastrofas gadījumā atbilstoši Valsts kancelejas CAP. Iesaistītajām pusēm nebija pieejama informācija par VUGD vadītās apmācības saturu.	Pielāgot apmācības saturu MK locekļu darba pienākumu veikšanas vajadzībām. Detalizētāk par apmācības saturu, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, kā arī apmācības materiālu pielāgošanu mērķgrupu vajadzībām skatīt 2.3. apakšnodaļā un 3. pielikumā.
Satura atjaunošana	Interviju dalībniekiem nebija pieejama informācija par to, kā tiek atjaunots apmācības saturs.	Apmācības saturu atjaunot regulāri, atbilstoši izmaiņām normatīvajā un politikas plānošanas ietvarā un aktuālajai informācijai par katastrofām, balstoties praktiskās rīcības secinājumos un ņemot vērā atgriezenisko saiti no dalībniekiem. Vairāk par satura atjaunošanu skatīt 1. nodaļā un 3. pielikumā.
Uzraudzība		
Uzraudzības process	Uzraudzības process netiek īstenots un nav noteikta par to atbildīgā iestāde.	VUGD Civilās aizsardzības pārvaldei izveidot uzraudzības procesu. Kā pirmais solis šajā procesā būtu apmācības reģistra ieviešana , lai būtu pieejama informācija par iepriekšējās apmācības saturu, uz kā balstīt tālākās apmācības izstrādi un nepieciešamos pilnveidojumus.

2.3. Apmācības saturs, mērķi un sasniedzamie rezultāti

7. tabulā apkopota nozīmīgākā informācija par provizorisko MK locekļu apmācības saturu – moduļi, tēmas, mērķi un sasniedzamie rezultāti, kas nepieciešami nozaru ministru un Ministru prezidenta darba pienākumu veikšanai CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā (detalizētāk pienākumus skatīt 1. pielikumā). Apmācības saturs atbilst 3. pielikumā iekļautajiem apmācības materiāliem. Detalizētāka informācija par apmācības materiālu izmantošanu un pielāgošanu arī pieejama 3. pielikumā.

Tabula 7. MK apmācības satura kopsavilkums un moduļi, tēmas, mērķi un sasniedzamie rezultāti.

 1. Anotācija	Zināšanu un izpratnes veicināšana par CA sistēmu un katastrofu pārvaldīšanu augstākajām amatpersonām nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, izpratni par pienākumiem un rīcību katastrofu pārvaldīšanā. Dalībniekiem tiek sniegts ieskats CA attīstības vēsturē, sniegta informācija par CA sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Dalībnieki apgūst zināšanas par MK locekļu lomu un pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā.
 2. Apmācības mērķi	Dalībniekiem: <ul style="list-style-type: none">• sniegt vispārēju priekšstatu par CA un katastrofas pārvaldīšanu;• iegūt informāciju par CA sistēmas darbību Latvijā;• iepazīties ar starptautiskās sadarbības principiem;• iegūt zināšanas par katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu;• apgūt zināšanas par MK locekļu pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā.
 3. Apmācības sasniedzamie rezultāti	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none">• sapratīs CA un katastrofas sistēmas darbības principus Latvijā un starptautiskajā sadarbībā;• zinās katastrofu veidus un sapratīs to pārvaldīšanas sistēmas darbības principus;• zinās savas tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu.
 4. Kompetences uzturēšanas apmācība	Galvenie mērķi: <ul style="list-style-type: none">• iepazīstināt dalībniekus ar izmaiņām normatīvajos aktos;• pārrunāt aizvadītā gada praktiskos secinājumus, kas saistīti ar CA un katastrofas pārvaldīšanu;• saņemt atgriezenisko saiti (no MK locekļiem) par nepieciešamajiem uzlabojumiem CA un katastrofas pārvaldīšanas sistēmā;• padziļinātāk apgūt noteiktus tematus, kas balstīti uz sākotnējā apmācībā iegūtajām zināšanām.

Tēmas, par ko apmācības vadītājam jā sagatavo vai jā papildina materiāli, balstoties uz konkrētās organizācijas iekšējiem dokumentiem, algoritmiem u.c. aktuālo informāciju.

Tēmas, kas nav neatņemama apmācības sastāvdaļa organizācijas darba pienākumu veikšanai, tomēr apmācības vadītājs tās var iekļaut programmā, ja uzskata par nepieciešamu

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
1. Ievads	1.1. CA jēdziens, definīcija	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none"> prot paskaidrot, kas ir CA; var nosaukt CA uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu; var pastāstīt par CA sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
	1.2. CA sistēmas uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> CA jēdzienu; CA uzdevumiem; sniegt ieskatu CA vēsturē. 	
	1.3. Ieskats CA vēsturē		
2. Starptautiskā CA sistēma	2.1. CA funkcijas starptautiskajās organizācijās	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none"> zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas CA; var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaisti palīdzības sniegšanā citām valstīm; var nosaukt darbības soļus, kas jāveic starptautiskās palīdzības pieprasīšanai un saņemšanai.
	2.2. CA mehānisms Eiropā	<ul style="list-style-type: none"> starptautiskajām saistošajām partnerorganizācijām CA kontekstā; CA mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā; MK un Krīzes vadības padomes pienākumiem starptautiskās palīdzības pieprasīšanā un sniegšanā. 	
	2.3. CA sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā		
	2.4. Starptautiskā palīdzība		
3. CA sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā	3.1. Valsts CA sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none"> spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka CA tiesisko regulējumu; izprot CA plānošanas dokumentus un procesu; izprot CA sistēmas organizatorisko struktūru; izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt īpašos tiesiskos režīmus.
	3.2. Tiesiskais regulējums CA sistēmas darbības nodrošināšanai	<ul style="list-style-type: none"> Valsts CA lomu nacionālās drošības sistēmā; Valsts CA tiesisko regulējumu un politikas plānošanas ietvaru; no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem; īpašajiem tiesiskajiem režīmiem. 	
	3.3. CA politikas plānošana		
	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati		
	3.5. CA sistēmas finansēšana		
	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi		
4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi	4.1. Katastrofu iedalījums	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none"> zina dažādus katastrofas veidus un to iedalījumu; pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus;
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi	<ul style="list-style-type: none"> katastrofas veidiem; 	

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
	4.3. Dabas katastrofas	<ul style="list-style-type: none"> katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem, tai skaitā preventīvajiem, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu. 	<ul style="list-style-type: none"> spēj aprakstīt katastrofas pārvaldīšanas galvenos soļus, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.
	4.4. Antropogēnās katastrofas		
5. Pienākumi CA jomā	5.1. CA sistēmas dalībnieku pienākumi	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none"> zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu, tai skaitā atbildību sadalījumus savā organizācijā pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus un sadarbības mehānismu ar tām.
	5.2. Ministru prezidenta un MK pienākumi CA jomā	<ul style="list-style-type: none"> galvenajiem pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos; 	
	5.3. Ministriju pienākumi CA jomā	<ul style="list-style-type: none"> citū pušu lomū CA un katastrofas pārvaldīšanā; 	
	5.4. Valsts institūciju pienākumi CA jomā	<ul style="list-style-type: none"> Krīzes vadības padomes pienākumiem. 	
	5.5. VUGD pienākumi CA jomā		
	5.6. Pašvaldību, PCAK ¹⁰ un PSTCAK pienākumi CA jomā		
	5.7. Juridisko personu, objektu, PBO ¹¹ un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi CA jomā		
	5.8. Fizisko personu pienākumi CA jomā		

¹⁰ Pašvaldības civilās aizsardzības komisija.

¹¹ Paaugstinātas bīstamības objekts.

3. Esošā valsts institūciju CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei

3.1. Mērķgrupas raksturojums

Valsts institūcijas, kas iesaistītas CA un katastrofas pārvaldīšanas pasākumos, ir 8 ministrijas (katastrofas pārvaldīšanas subjekti), noteiktas valsts iestādes un valsts kapitālsabiedrības. Mērķgrupas institūcijas apkopotas 6. attēlā.

Attēls 6. Valsts institūcijas, kas iesaistītas CA un katastrofas pārvaldīšanas pasākumos.

 8 ministrijas – katastrofas pārvaldīšanas subjekti	 Valsts iestādes	 Valsts kapitālsabiedrības	
Aizsardzības ministrija	VUGD	VVD	LVĢMC
Ārlietu ministrija	VP	NBS	AS "Sadales tīkls"
Klimata un enerģētikas ministrija	VRS	ZS	AS "Latvenergo"
Iekšlietu ministrija	VDD	VMD	AS "Augstsprieguma tīkls"
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	NMPD	PVD	AS "Conexus Baltic Grid"
Satiksmes ministrija	SPKC	VAAD	AS "GASO"
Veselības ministrija			VAS "Latvijas dzelzceļš"
Zemkopības ministrija			VSIA "Latvijas Valsts ceļi"

Ministrijas ir vadošās valsts pārvaldes iestādes savā nozarē un atrodas tiešā pakļautībā to attiecīgajiem ministriem. Katrai ministrijai ir noteiktas savas funkcijas, uzdevumi un kompetence atbilstoši to nolikumiem. Ministrija ir augstākā iestāde ministrijas padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm. Attiecīgi to kompetencei, atsaucot 6. attēlā minētajām ministrijām CAKPL ir noteikti arī dažādi CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas uzdevumi un tiesības (detalizētāk – 1. pielikumā). Šīm ministrijām ir noteikti arī katastrofas koordinēšanas uzdevumi, ko tās veic sadarbībā ar citām ministrijām, kā arī valsts un pašvaldību institūcijām. Ministriju pienākumu sadalījums konkrētu katastrofu pārvaldīšanas koordinēšanā apkopots 8. tabulā.¹²

Tabula 8. Ministriju pienākumi katastrofas pārvaldīšanā.

Ministrija	Katastrofas veids
Aizsardzības ministrija	Katastrofas jūrā saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumā noteikto, kā arī savā īpašumā vai valdījumā esošajās militārajās ēkās un inženierbūvēs uz sauszemes
Ārlietu ministrija	Katastrofas Latvijas Republikas pārstāvēniecību un vēstniecību ēkās un inženierbūvēs ārvalstīs
Klimata un enerģētikas ministrija	Katastrofas, kuras saistītas ar enerģijas ražošanas vai enerģijas un energoresursu transportēšanas infrastruktūru (gāzes noplūde maģistrālajos gāzes vados, avārija gāzes un degvielas apgādes sistēmās, enerģijas ražošanas iekārtu, hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju infrastruktūras avārija, elektrotīklu bojājumi);

¹² Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums.

Ministrija	Katastrofas veids
Iekšlietu ministrija	Katastrofas, kuras saistītas ar ugunsgrēku, zemestrīci, zemes nogruvumu, terora aktu, sabiedriskajām nekārtībām, iekšējiem nemieriem vai transporta avāriju iekšējos ūdeņos līdz jūras krasta līnijai;
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Katastrofas, kuras saistītas ar bīstamu ķīmisko vielu un maisījumu noplūdi, izņemot noplūdi jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai, tostarp gadījumos, kad piesārņots jūras krasts, ar radiācijas avāriju, kā arī ar vētrām, viesuļiem, lietusgāzēm, paliem, plūdiem, krusu, stipru salu, apledojuumu, sniega sanesumiem, ledus sastrēgumiem vai lielu karstumu;
Satiksmes ministrija	Katastrofas, kuras saistītas ar dzelzceļa, autotransporta vai aviācijas transporta un attiecīgo inženierbūvju avāriju vai negadījumu, naftas un naftas produktu tranzīta cauruļvadu avāriju vai negadījumu, kā arī ar avārijām vai negadījumiem ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs
Veselības ministrija	Katastrofas, kuras saistītas ar cilvēku infekcijas slimību epidēmijām
Zemkopības ministrija	Katastrofas, kuras saistītas ar mežu un kūdras purvu ugunsgrēkiem, sausumu, polderu, hidrotehnisko inženierbūvju, izņemot hidroelektrostacijas, ostu un jūras hidrotehnisko inženierbūvju avāriju; epizootijas un epifitotijas, kuras saistītas ar dzīvnieku masveida saslimšanu vai dzīvniekiem bīstamu infekcijas slimību uzliesmojumiem un augiem kaitīgu organismu savairošanos

Valsts iestādes šī pētījuma kontekstā ir ministriju padotības iestādes, kas iesaistītas pienākumu veikšanā CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā. Ministrijas un to padotības iestādes apkopotas 9. tabulā.

Tabula 9. Ministrijas un to padotībā esošās valsts iestādes.

		Padotības iestāde
Ministrija	 Aizsardzības ministrija	NBS, ZS
	 Iekšlietu ministrija	VUGD, VP, VDD, VRS
	 Veselības ministrija	SPKC, NMPD
	 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	VVD
	 Zemkopības ministrija	VMD, PVD, VAAD

Tā kā ikvienai valsts iestādei ir savas funkcijas, CAKPL ir noteikts, ka katras valsts iestādes vadītāja uzdevumi un tiesības ir saistīti ar viņa vadītās iestādes darbības nepārtrauktības nodrošināšanu, attiecināmajiem politikas plānošanas dokumentiem un īpašumā vai valdījumā esošajiem objektiem/paaugstinātas bīstamības objektiem (turpmāk – PBO). Arī citi valsts iestāžu pienākumi ir galvenokārt saistīti ar to darbības jomu (detalizētāk – 1. pielikumā). Kā izņēmums valsts iestāžu pienākumos CA jomā uzskatāms VUGD, kam CAKPL noteikts daudz augstāks iesaistes līmenis CA sistēmā.

Papildus jānorāda, ka vairāku valsts iestāžu amatpersonas ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji. Atbilstoši VCAP apdraudējums un par to atbildīgais institūcijas vadītājs apkopoti 10. tabulā.¹³

Tabula 10. VCAP noteiktie reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji.

Valsts iestāde, kuras amatpersona ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs	Apdraudējums vai veicamā pasākuma nosaukums
VUGD	<ul style="list-style-type: none"> Ugunsgrēku dzēšana, izņemot mežus un purvus Glābšanas darbi, izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai

¹³ Ministru kabineta 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu". <https://likumi.lv/ta/id/317006>

Valsts iestāde, kuras amatpersona ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs	Apdraudējums vai veicamā pasākuma nosaukums
	<ul style="list-style-type: none"> • Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu noplūde, izņemot jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai • Bīstamo ķīmisko vielu vai maisījumu piesārņojums jūras krastā • Zemestrīce • Transporta avārija iekšējos ūdeņos līdz jūras krasta līnijai
VP	<ul style="list-style-type: none"> • Sabiedriskās nekārtības • Iekšējie nemieri • Nezināmas izcelsmes vielas vai priekšmeta atrašanās gadījumā
VRS	<ul style="list-style-type: none"> • Aviācijas transporta avārija
VDD	<ul style="list-style-type: none"> • Terora akts
SPKC	<ul style="list-style-type: none"> • Epidēmija
VVD	<ul style="list-style-type: none"> • Bīstamo atkritumu (bezsaimeņu) apsaimniekošana
VMD	<ul style="list-style-type: none"> • Ugunsgrēku dzēšana mežos un purvos
PVD	<ul style="list-style-type: none"> • Epizootija
VAAD	<ul style="list-style-type: none"> • Epifitotija

VUGD ir iekšlietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Dienests īsteno valsts politiku ugunsdrošības, ugunsdzēsības, glābšanas darbu, CA un vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura "112" darbības jomā visā Latvijas teritorijā. Normatīvajā regulējumā noteiktās VUGD funkcijas ir apkopotas 11. tabulā.¹⁴

Tabula 11. VUGD funkcijas.

	Īstenot valsts politiku ugunsdrošības, ugunsdzēsības, CA un vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura "112" darbības jomā.
	Uzraudzīt normatīvajos aktos noteikto ugunsdrošības un CA prasību ievērošanu.
	Veikt ugunsdzēsības un glābšanas darbus.
	Koordinēt iestāžu, organizāciju, komercsabiedrību un pašvaldību izveidoto ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un brīvprātīgo ugunsdzēsēju organizāciju darbību, kas saistīta ar ugunsdrošību un ugunsdzēsību.

Atbilstoši VUGD unikālajām funkcijām, šai iestādei CAKPL ir noteikti ne tikai savi CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu uzdevumi un tiesības, bet arī CA prasību ievērošanas pārbaudes pienākumi. Kā viens no nozīmīgākajiem uzdevumiem jāuzsver CA sistēmas darbības vadīšana, koordinēšana un kontrolēšana. Papildus jānorāda, ka VUGD nodrošina arī Valsts CA kontaktpunkta darbību. Detalizētāk par VUGD normatīvajā regulējumā noteiktajiem pienākumiem skatīt 1. pielikumā.

Valsts kapitālsabiedrības šī pētījuma kontekstā ir juridiskas personas – kapitālsabiedrības, kurās visas kapitāla daļas vai balsstiesīgās akcijas pieder valstij¹⁵ un kuras iesaistītas CA un katastrofas pārvaldīšanas pasākumu veikšanā.

Uz kapitālsabiedrībām, tāpat kā visām juridiskām personām, CAKPL attiecināmi noteikti pienākumi un tiesības, kas saistītas ar īpašuma uzturēšanu un ekspluatēšanu, ziņošanu, rīcību katastrofas vai katastrofas

¹⁴ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Par mums, 2020. <https://www.vugd.gov.lv/lv/par-mums-0>

¹⁵ Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums. <https://likumi.lv/ta/id/269907>

draudu gadījumā, kā arī politikas plānošanas dokumentos noteikto pasākumu izpildi (konkrētāk – skatīt 1. pielikumā).

Papildus jānorāda, ka vairāku valsts kapitālsabiedrību amatpersonas ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji. Atbilstoši VCAP apdraudējums un par to atbildīgais kapitālsabiedrības vadītājs apkopoti 12. tabulā.¹⁶

Tabula 12. VCAP noteiktie reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji.

Valsts kapitālsabiedrība, kuras amatpersona ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs	Apdraudējums vai veicamā pasākuma nosaukums
AS "Sadales tīkls"	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrotīklu bojājumi
AS "Augstsprieguma tīkls"	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrotīklu bojājumi
AS "Conexus Baltic Grid"	<ul style="list-style-type: none"> • Avārijas gāzes apgādes sistēmās • Avārija maģistrālo gāzes vadu infrastruktūrā
AS "Gaso"	<ul style="list-style-type: none"> • Avārijas gāzes apgādes sistēmās
VAS "Latvijas dzelzceļš"	<ul style="list-style-type: none"> • Dzelzceļa transporta vai dzelzceļa infrastruktūras avārijas
VSIA "Latvijas Valsts ceļi"	<ul style="list-style-type: none"> • Autotransporta vai autoceļu infrastruktūras avārija uz valsts autoceļiem
Zemesgabala īpašnieks	<ul style="list-style-type: none"> • Zemes nogrūvums

Objekts ir ēka vai inženierbūve vai ēkas vai inženierbūves daļa, kas saistīta ar noteiktu zemesgabalu, kam, cita starpā, valsts kapitālsabiedrība var būt īpašnieks vai tiesiskais valdītājs. Objekta īpašniekam vai tiesiskajam vadītājam VCAP ir noteikti dažādi pienākumi un tiesības, kas saistīti ar drošību, pārbaudēm, rīcību apdraudējuma gadījumā, dokumentu izstrādi u.c. aspektiem (detalizētāk – 1. pielikumā).

PBO ir ēkas vai inženierbūves, kuras tiek izmantotas saimnieciskā vai citā veidā, kas saistīts ar:

Attēls 7. PBO noteikšanas kritēriji.

	Enerģijas ražošanu un uzkrāšanu.
	Elektromagnētisko starojumu.
	Ugunsnedrošu, sprādzienbīstamu, bīstamu ķīmisku vielu un maisījumu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.
	Bīstamo atkritumu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.
	Augu karantīnas organismu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.
	Bioloģiski aktīvu un radioaktīvu vielu, kodolmateriālu un to atkritumu pārstrādi, apstrādi, ražošanu, lietošanu, uzglabāšanu un transportēšanu.

PBO īpašību dēļ to īpašniekiem vai tiesiskajiem vadītājiem, kas var būt arī valsts kapitālsabiedrības, CAKPL ir noteikti konkrēti pienākumi un tiesības saistībā ar to drošību, pārbaudēm, CA pasākumu plānošanu un īstenošanu, nodarbināto apmācību, dokumentu izstrādi u.c. aspektiem (detalizētāk skatīt 1. pielikumā).

Ņemot vērā šajā apakšnodaļā un 1. pielikumā noteiktos uzdevumus CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā valsts institūcijās nodarbinātajiem, ir izstrādātas rekomendācijas apmācības procesam 3.2. apakšnodaļā un vadlīnijas to saturam, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem 3.3. apakšnodaļā.

¹⁶ Ministru kabineta 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu".

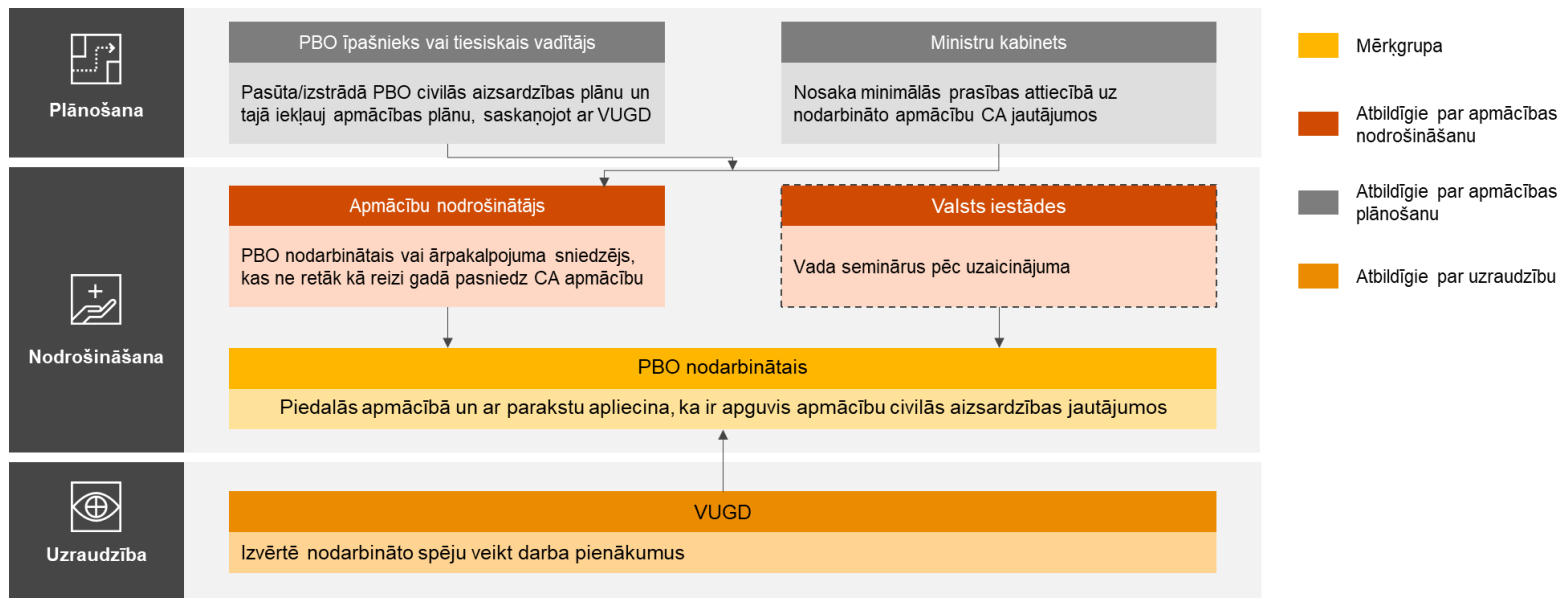
3.2. CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa pārskats un rekomendācijas

Šobrīd valsts institūcijās nodarbinātajiem apmācības organizēšana nav noteikta par obligātu pienākumu ne normatīvajā regulējumā, ne CA plānošanas dokumentos, izņemot nodarbinātajiem PBO vai objektā, kuram ir izstrādāts (vai jābūt izstrādātam) CAP.¹⁷ Attiecīgi apmācības norise ir lielā mērā atkarīga no katras iestādes iniciatīvas un kapacitātes – dažās tās tiek organizētas samērā bieži, bet citās – nav plānotas vispār. Galvenokārt valsts institūcijās apmācību vada paši institūciju pārstāvji, tikai dažkārt piesaistot vieslektoros, piemēram, VUGD vai NMPD amatpersonas. Arī uzraudzības pasākumi lielākajā daļā gadījumu netiek veikti, kā izņēmumu norādot PBO uzraudzības kārtību.

PBO ir vienīgās institūcijas, kur apmācības process ir noteikts kā obligāts un skaidri definēts visos tā posmos. Apmācības tiek plānotas, izstrādājot PBO CAP un to saturs atbilst MK noteikumiem (skatīt pirmo apmācības procesa posmu – plānošana – 8. attēlā). Apmācības organizē PBO, nepieciešamības gadījumā piesaistot ārpalpojuma sniedzēju. Atsevišķos gadījumos seminārus par noteiktām tēmām mēdz vadīt arī valsts institūcijas (skatīt apmācības otro posmu – nodrošināšana). Uzraudzību PBO veic VUGD, izvērtējot nodarbināto spēju veikt darba pienākumus atbilstoši apmācībā apgūtajam (skatīt apmācības procesa trešo posmu – uzraudzība).

Attēls 8. PBO nodarbināto apmācības process esošajā situācijā.

¹⁷ Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra noteikumi Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civlās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civlās aizsardzības apmācības saturam". <https://likumi.lv/ta/id/295896>

Apmācības process valsts institūcijās kopumā nav pietiekami skaidri noteikts, lai nodrošinātu veiksmīgu pienākumu veikšanu CA un katastrofas jomās, kas izklāstīti 3.1. apakšnodaļā un 1. pielikumā¹⁸. Ņemot vērā, ka ir svarīgi, lai visiem par minētajām jomām atbildīgajiem nodarbinātajiem būtu zināšanas nepieciešamajā apjomā darba pienākumu veikšanai, institūcijām būtu jānodrošina, ka apmācības tiek veiktas ar pietiekamu regularitāti, balstoties uz vienotām vadlīnijām, vienlaicīgi pielāgojot apmācības materiālus konkrētās iestādes darbības specifikai. Turklāt apmācības procesā ievērojami jāuzlabo uzraudzības mehānismi, lai nodrošinātu to atbilstību gan katras mērķauditorijas vajadzībām, gan arī gūtajām mācībām no jau pabeigtajām apmācībām. Šādām izmaiņām nepieciešami arī grozījumi normatīvajā un/vai politikas plānošanas ietvarā.

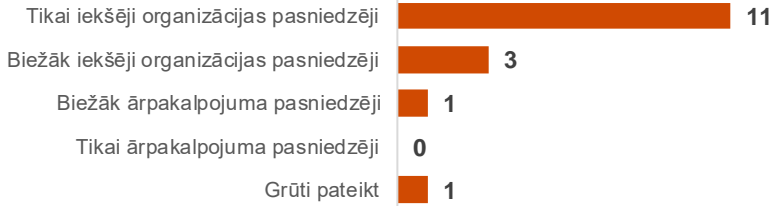
Kā labās prakses piemēri valsts institūciju apmācībā norādāma Igaunija un Somija, kur nozīmīgākajām CA sistēmā iesaistītajām pusēm ir pienākums piedalīties CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācībā. Arī Latvijā ir vairāki labās prakses piemēri nodarbināto apmācībā, piemēram, VUGD rīkotās nodarbināto profesionālās pilnveides izglītības programmas UCAK un VVD rīkotā apmācība dienesta struktūrvienībās nodarbinātajiem.

Zemāk esošajā tabulā (12. tabula) ir apkopoti būtiskākie pašreizējā apmācības procesa elementi sadalījumā pa kategorijām un rekomendācijas to pilnveidošanai, kas balstītas augstākminētajos apsvērumos par mērķgrupas vajadzībām un iesaistīto pušu vēlmēs. Apmācības process iedalāms trīs posmos: (1) plānošana, (2) nodrošināšana un (3) uzraudzība. Papildus jānorāda, ka noteiktas rekomendācijas, kas attiecināmas uz vairākām mērķgrupām, t.sk. valsts institūciju pārstāvjiem, detalizētāk skaidrotas 1. nodaļā.

¹⁸ Balstoties uz intervijām ar valsts institūciju pārstāvjiem.

Tabula 13. Pārskats par valsts institūciju apmācības procesu un rekomendācijas tā pilnveidošanai.

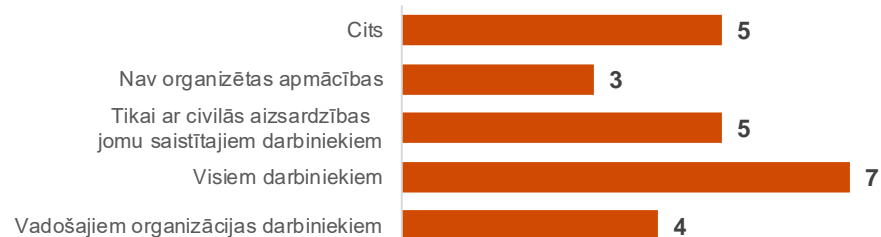
Kategorija	Esošā situācija	Rekomendācijas												
Plānošana														
Normatīvais regulējums / plānošanas dokumenti / iekšējie dokumenti	<p>Normatīvajā regulējumā nav noteikta prasība par CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības organizēšanu visām valsts institūcijām. Apmācības process (minimālās prasības saturam un regularitāte) noteikts tikai tām valsts institūcijām, kurām izstrādāts (vai jābūt izstrādātam) CAP.</p>	Papildināt normatīvo regulējumu vai politikas plānošanas dokumentus , nosakot vismaz sekojošos aspektus visām CA un katastrofas pārvaldīšanā iesaistītajām valsts institūcijām: apmācības dalībnieki, minimālās prasības apmācības saturam, regularitāte, uzraudzības mehānisms, apmācības vadītāji.												
Par plānošanu atbildīgā iestāde	<p>Tā kā normatīvajā regulējumā nav noteikta konkrēta par plānošanu atbildīgā iestāde, galvenokārt apmācības plānošanas un organizēšanas pienākumi noteikti katrā iestādē. Tomēr jānorāda, ka arī iekšējās procedūrās bieži vien nav skaidri definētas atbildības – kā redzams 9. attēlā, vairāk nekā 30% valsts institūciju respondentu norādīja, ka viņu pārstāvētajā institūcijā par apmācības organizēšanu atbildības nav noteiktas vispār.</p> <p>Attēls 9. Valsts institūciju respondentu atbildes uz jautājumu "Vai organizācijā ir noteiktas atbildības civilās aizsardzības apmācības organizēšanai?".</p> <table border="1"> <caption>Data for Attēls 9</caption> <thead> <tr> <th>Kategorija</th> <th>Procenti</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1 - Noteiktas ļoti skaidri</td> <td>~30%</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>~40%</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>~30%</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>~0%</td> </tr> <tr> <td>5 - Nav noteiktas vispār</td> <td>~0%</td> </tr> </tbody> </table>	Kategorija	Procenti	1 - Noteiktas ļoti skaidri	~30%	2	~40%	3	~30%	4	~0%	5 - Nav noteiktas vispār	~0%	Uzticēt apmācības plānošanu centralizētai iestādei , piemēram, VUGD Civilās aizsardzības pārvaldei vai tās ietvaros potenciāli jaunizveidotajai Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļai (detalizētāk par šo priekšlikumu skatīt 1. nodaļā). Arī vairāki aptaujas respondenti un interviju dalībnieki norādīja, ka apmācības sistēmu būtu nepieciešams centralizēt, palielinot VUGD iesaisti plānošanas procesā.
Kategorija	Procenti													
1 - Noteiktas ļoti skaidri	~30%													
2	~40%													
3	~30%													
4	~0%													
5 - Nav noteiktas vispār	~0%													
Nodrošināšana														
Resursi un nodrošināšana														

<p>Apmācības vadītāji</p>	<p>Balstoties uz respondentu sniegtajām atbildēm (10. attēls), novērojams, ka visbiežāk apmācību vada iekšējie organizācijas pasniedzēji, nevis ārpakalpojuma sniedzēji, tai skaitā citu valsts iestāžu pārstāvji. Tomēr jānorāda vairāku intervijas dalībnieku pieredze, ka dažkārt apmācību organizē VUGD, NMPD, NBS vai citas valsts iestādes par savā kompetencē esošajām tēmām.</p> <p>Attēls 10. Valsts institūciju respondentu atbilde uz jautājumu "Kas Jūsu pārstāvētajā organizācijā vada apmācību (vai plānots, ka vadīs apmācību)?"</p> <table border="1"> <tr> <td>Tikai iekšēji organizācijas pasniedzēji</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Biežāk iekšēji organizācijas pasniedzēji</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Biežāk ārpakalpojuma pasniedzēji</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Tikai ārpakalpojuma pasniedzēji</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Grūti pateikt</td> <td>1</td> </tr> </table>	Tikai iekšēji organizācijas pasniedzēji	11	Biežāk iekšēji organizācijas pasniedzēji	3	Biežāk ārpakalpojuma pasniedzēji	1	Tikai ārpakalpojuma pasniedzēji	0	Grūti pateikt	1	<p>Centralizēt apmācības nodrošināšanas procesu, ņemot vērā, ka esošajā situācijā nav iespējams nodrošināt vienlīdz strukturētu apmācības saturu un kvalitāti plašā apmācības vadītāju loka dēļ (detalizētāk par šo rekomendāciju skatīt 1. nodaļā). Centralizācija būtu iespējama, paredzot, ka apmācības nodrošina gan VUGD potenciāli jaunizveidotās Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļas pārstāvji, gan tam speciāli apmācīti VUGD nodarbinātie reģionālā līmenī. Ja apmācības sistēmu nav iespējams centralizēt, vēlams noteikt prasības apmācības vadītājiem (skatīt 1. nodaļā), aicinot viņus izmantot vispārīgus apmācības materiālus, kā arī metodiku minēto materiālu pielāgošanā savas mērķauditorijas vajadzībām.</p>
Tikai iekšēji organizācijas pasniedzēji	11											
Biežāk iekšēji organizācijas pasniedzēji	3											
Biežāk ārpakalpojuma pasniedzēji	1											
Tikai ārpakalpojuma pasniedzēji	0											
Grūti pateikt	1											
<p>Sadarbība un koordinācija</p>	<p>Ņemot vērā, ka apmācību visbiežāk pasniedz organizācijas iekšējie pasniedzēji un citu institūciju iesaiste ir fragmentāra, pašreizējais sadarbības un koordinācijas mehānisms ir atkarīgs no katras organizācijas iniciatīvas.</p>	<p>Atbilstoši augstākminētajam, centralizēt apmācības nodrošināšanas procesu vai palielināt VUGD iesaisti. Vienlaicīgi jānorāda, ka ieteicams turpināt esošo praksi piesaistīt ekspertus uz papildu semināriem par konkrētām CA un katastrofas pārvaldīšanas tēmām, piemēram, no citām valsts iestādēm to ekspertīzes jomā.</p>										
<p>Metodoloģiskais nodrošinājums</p>	<p>Tie valsts institūciju respondenti, kas norādīja, ka vada apmācību, lielākoties to izstrādei izmanto MK noteikumus vai iekšējo dokumentāciju. Tikai divi respondenti norādīja, ka izmanto VUGD sagatavotos materiālus, kas potenciāli norāda uz nepietiekamu centralizēti nodrošinātu metodoloģisko atbalstu apmācības materiālu sagatavošanā.</p>	<p>Izmantot pēc iespējas standartizētākus materiālus pamata apmācības vadīšanai, kas nodrošinātu salīdzināmu prasmju un zināšanu līmeni visās valsts institūcijās, vienlaicīgi paredzot to pielāgošanu konkrētās iestādes mērķauditorijas specifikai. Detalizētāk par projekta ietvaros izstrādāto apmācības materiālu izmantošanu valsts institūciju apmācībā skatīt 3. pielikumā.</p>										
<p>Īstenošanas mehānisms</p>												

Dalībnieki

Esošajā situācijā apmācības dalībnieku izvēle galvenokārt ir iestādes kompetencē (izņemot PBO, kur apmācība jāveic visiem nodarbinātajiem). Attiecīgi dažās iestādēs tās notiek visiem nodarbinātajiem, bet dažās – vadošajiem organizācijas un/vai ar CA jomu saistītajiem nodarbinātajiem (skatīt 11. attēlā).

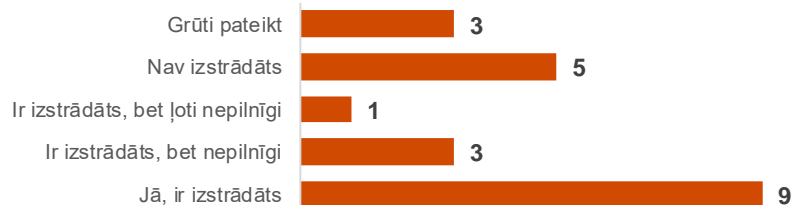
Attēls 11. Valsts institūciju respondentu atbilde uz jautājumu "Kam Jūs organizējat CA apmācību?".

Apmācības regularitāte un ilgums

Lielākajā daļā valsts institūciju apmācības biežums ir noteikts iestādes apmācību grafikā (skatīt 12. attēlā), taču normatīvajā regulējumā tas ir noteikts tikai PBO.

Attēls 12. Valsts institūciju respondentu atbilde uz jautājumu "Vai organizācijā ir izstrādāts grafiks tam, cik bieži notiek CA apmācībai?"

Būtiski atzīmēt, ka lielākajā daļā aptaujāto valsts institūciju apmācība notikusi pēdējā gada laikā (skatīt 13. attēlu).

Attēls 13. Valsts institūciju respondentu atbildes uz jautājumu "Kad Jūsu pārstāvētajā organizācijā notika pēdējā apmācība par CA?".

Sadarbībā ar iestādes vadītāju veikt mērķauditorijas vajadzību izvērtējumu, identificējot apmācības dalībniekus. Tajā jāņem vērā tādi aspekti kā vajadzības darba pienākumu veikšanai, zināšanu pārnese un vispārējā interese par šādu apmācību.

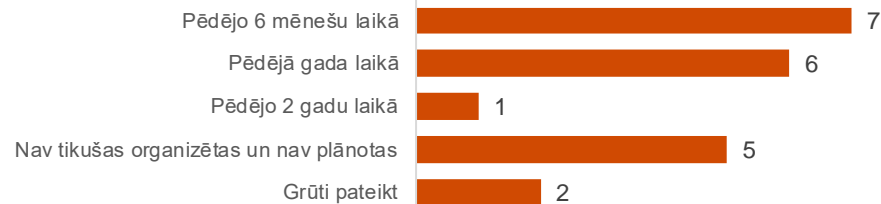
Noteikt apmācības regularitāti un ilgumu institūciju vai VUGD iekšējos dokumentos, kā arī ieviest **kontroles mehānismu,** lai uzraudzītu, vai apmācība tiek veikta atbilstoši grafikam. Iepriekšminētā centralizētā sistēma atvieglotu apmācības regularitātes uzturēšanas jautājumu, taču prasītu nozīmīgus cilvēkresursus, tāpēc kā alternatīva piedāvājams vienots apmācības reģistrs, kas atvieglotu uzraudzības pienākumus (detalizētāk skatīt 1. nodaļā). Jānorāda, ka arī aptaujas respondenti uzskata regulāru apmācību par nozīmīgu CA sistēmas daļu (visbiežāk norādot vēlamo apmācības biežumu kā vismaz reizi gadā), tāpēc būtu vēlams sniegt atbalstu to īstenošanā.

Provizoriski ieteicams noteikt šādu minimālo apmācības biežumu:

- uzsākot darba pienākumu veikšanu: 6 stundas jeb 8 akadēmiskās stundas¹⁹;
- kompetences uzturēšanas apmācības: 3 stundas jeb 4 akadēmiskās stundas reizi gadā.

Detalizētāk par piedāvāto pirmreizējo un kompetences uzturēšanas apmācības regularitāti un ilgumu skatīt 3. pielikumā.

¹⁹ Atbilstoši Augstskolu likumam vienas akadēmiskās stundas ilgums ir 45 minūtes.

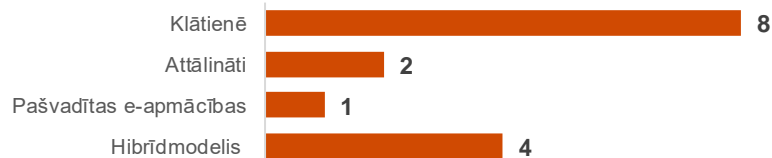

Organizētās apmācības ilgums ir bijis salīdzinoši īss – gandrīz 60% gadījumu aptaujas respondenti norādīja, ka apmācības ilgums nepārsniedz 1 dienu. Šāds apmācības ilgums varētu būt pietiekams zināšanu atkārtīšanai, taču ne pamatkompetenču apguvei CA.

Apmācības metodes

Galvenokārt valsts institūcijās apmācības ir notikušas klātienē, taču biežāk izmantoti kļūst arī citi apmācības modeļi, piemēram daļēji attālināti (hibrīdmodelis) (skatīt 14. attēlā).

Attēls 14. Valsts institūciju respondentu atbilde uz jautājumu "Lūdzu, atzīmējiet, kādā veidā notika apmācība".

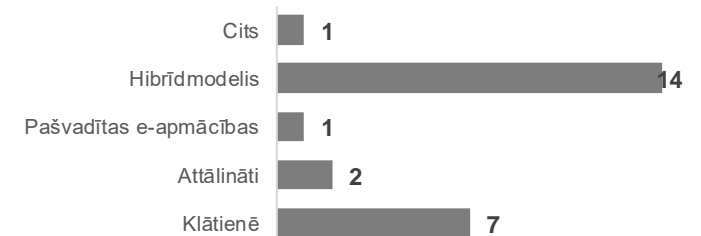

No apmācību veida daļēji atkarīgas arī apmācību metodes. Galvenokārt tās ir salīdzinoši standarta metodes – lekcija, dalīšanās pieredzē, darbs grupā, bet retāk – tiešsaistes uzdevumi un video, kas norāda uz salīdzinoši zemu moderno tehnoloģiju integrāciju apmācības procesā (skatīt 15. attēlā).

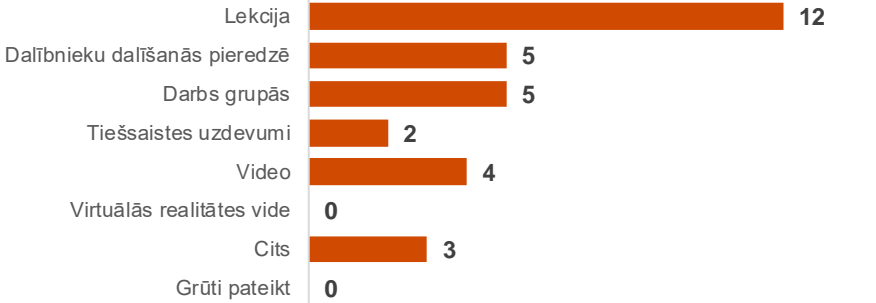
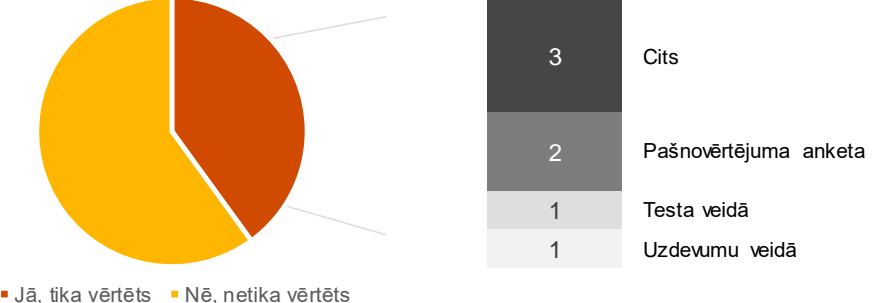
Attēls 15. Valsts institūciju respondentu atbilde uz jautājumu "Kuras metodes tika izmantotas apmācības gaitā?".

Izvēlēties apmācības norises veidu, ņemot vērā apmācības dalībnieku vajadzības. Piemēram, klātienē apmācības veicina dalībnieku iesaisti, turpretim attālinātās – piesaista pēc iespējas plašāku dalībnieku skaitu. Balstoties uz aptaujas respondentu pieredzi, tieši hibrīdmodeļa apmācības tiek vērtētas kā vispiemērotākās apmācību dalībnieku vajadzībām (skatīt 16. attēlā). Hibrīdmodeļa apmācības uzskatāmas par veiksmīgu apvienojumu klātienē un attālinātajām apmācībām, nodrošinot gan dalībnieku iesaisti, gan fleksibilitāti.

Attēls 16. Valsts institūciju respondentu atbilde uz jautājumu "Kāda apmācības norises forma būtu vispiemērotākā?".

Arī apmācības metodes izvēlēties atbilstoši mērķgrupas vajadzībām. Pirmkārt, balstoties uz Latvijas un ārvalstu ekspertu sniegto viedokli intervijās, interaktīvas apmācības metodes un uzmanību saistoša gadījumu izpēte nodrošina apmācības dalībnieku interesi. Turklāt, dažādas praktiskās metodes (piemēram, diskusija, uzdevumi un darbs grupās) ir veiksmīgas metodes zināšanu nostiprināšanai un gatavībai krīzes situācijām.

	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metode</th> <th>Skaitlis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Leksija</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>Dalībnieku dalīšanās pieredzē</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Darbs grupās</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Tiešsaistes uzdevumi</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Video</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Virtuālās realitātes vide</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Cits</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Grūti pateikt</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	Metode	Skaitlis	Leksija	12	Dalībnieku dalīšanās pieredzē	5	Darbs grupās	5	Tiešsaistes uzdevumi	2	Video	4	Virtuālās realitātes vide	0	Cits	3	Grūti pateikt	0	<p>Detalizētāk par piemērotāko apmācības veida un metožu izvēli mērķgrupas vajadzībām skatīt 3. pielikumā.</p>
Metode	Skaitlis																			
Leksija	12																			
Dalībnieku dalīšanās pieredzē	5																			
Darbs grupās	5																			
Tiešsaistes uzdevumi	2																			
Video	4																			
Virtuālās realitātes vide	0																			
Cits	3																			
Grūti pateikt	0																			
<p>Zināšanu pārbaude</p>	<p>Tikai 40% valsts institūciju respondentu norādīja, ka zināšanu pārbaude tiek veikta, kā arī ievērojami atšķiras izmantotās metodes. (Skatīt 17. attēlā.)</p> <p>Attēls 17. Valsts institūciju respondentu atbildes uz jautājumiem "Vai apmācību noslēgumā tiek noskaidrots, vai apmācību dalībnieki ir apguvuši apmācībās piedāvāto?" un "Kādā veidā tika vērtēts apmācībā apgūtais?".</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Metode</th> <th>Skaitlis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cits</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Pašnovērtējuma anketa</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Testa veidā</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Uzdevumu veidā</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table> <p>■ Jā, tika vērtēts ■ Nē, netika vērtēts</p>	Metode	Skaitlis	Cits	3	Pašnovērtējuma anketa	2	Testa veidā	1	Uzdevumu veidā	1	<p>Ieviest standartizētas apmācības izvērtēšanas metodes. Lai gan visas minētās zināšanu pārbaudes metodes ir noderīgas apmācības procesā, standartizēts izvērtējums ļautu salīdzināt apmācības rezultātus un nepieciešamības gadījumā pielāgot apmācības programmu.</p>								
Metode	Skaitlis																			
Cits	3																			
Pašnovērtējuma anketa	2																			
Testa veidā	1																			
Uzdevumu veidā	1																			
<p>Secinājumu integrācija</p>	<p>Kā pozitīvais aspekts esošajā apmācību sistēmā jānorāda apmācības vadītāju interese gūt atgriezenisko saiti pēc apmācību noslēgšanās. No respondentiem, vairāk nekā 70% norādīja, ka tiek noskaidrots dalībnieku viedoklis.</p>	<p>Lai gan secinājumu apkopošana ir nozīmīgs solis apmācību kvalitātes uzlabošanā, nepieciešams atjaunot apmācības materiālus, balstoties praktiskās rīcības secinājumos un ņemot vērā atgriezenisko saiti no dalībniekiem. Detalizētāk par secinājumu integrāciju skatīt 3. pielikumā.</p>																		
<p>Saturs</p>																				

<p>Apmācības saturs</p>	<p>Apmācības saturs minimālās prasības ir noteiktas tikai personām, kas nodarbinātas PBO vai objektā, kuram ir izstrādāts (vai jābūt izstrādātam) civilās aizsardzības plāns. Tās ietver sevī sekojošās tēmas²⁰:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zināšanas par objekta CAP; • Zināšanas par valstī iespējamām katastrofām un to sekām; • Zināšanas par valsts agrīnās brīdināšanas sistēmu; • Zināšanas par iestādēm, kas nodrošina katastrofu pārvaldīšanu; • Zināšanas par CA sistēmu; • Pirmās palīdzības sniegšanas prasmes dzīvībai kritiskās situācijās, kā arī palīdzības izsaukšanu. <p>Papildus tam aptaujas respondenti norādīja dažādus citus apmācības tematus, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • CA un katastrofas pārvaldīšanas normatīvais regulējums; • Nozares apdraudējumi un riski; • Rīcība dažādās ārkārtas situācijās; • Ārkārtas situāciju pārvaldīšana, tai skaitā sabiedrības apziņošanas kārtība; • Katastrofas pārvaldīšanā iesaistīto iestāžu sadarbības mehānisms ārkārtas situācijās; • Reaģēšanas un seku likvidēšanas vienības organizācija un pienākumi. <p>Lai gan PBO ir noteiktas minimālās prasības apmācības saturam, tādās nav noteiktas valsts institūcijām kopumā, kas var radīt negatīvas sekas uz to spēju veikt pienākumus CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā.</p>	<p>Apmācības saturu veidot standartizētu, atsevišķus aspektus pielāgojot katras organizācijas jomas specifikai. Detalizētāk par apmācības saturu, mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī apmācības materiālu pielāgošanu mērķgrupu vajadzībām skatīt 3.3. apakšnodaļā un 3. pielikumā.</p>
<p>Satura atjaunošana</p>	<p>Intervijās tika minēts, ka apmācības materiāli tiek atjaunoti, balstoties uz izmaiņām normatīvajā regulējumā, par ko informē VUGD.</p>	<p>Apmācības saturu atjaunot regulāri, atbilstoši izmaiņām normatīvajā un politikas plānošanas ietvarā, aktuālajai informācijai par katastrofām, kā arī, balstoties uz atgriezenisko saiti no dalībniekiem. Vairāk par satura atjaunošanu skatīt 1. nodaļā un 3. pielikumā.</p>
<p>Uzraudzība</p>		
<p>Atbildīgā iestāde</p>	<p>Nav noteikta atbildīgā iestāde, kas uzraudzītu apmācības procesu valsts institūcijās, tādēļ pašreiz novērojamas dažādas apmācības pieejas un politikas plānošanas dokumentu izpildes līmenis.</p>	<p>Ja apmācības vadītu viena centralizēta iestāde, tad uzraudzības process kļūtu pārskatāmāks. Kā pirmo soli šādas sistēmas izveidē būtu jāizveido apmācības reģistru un mehānismu apmācības organizēšanas uzraudzībai, lai nodrošinātu, ka visās organizācijās apmācība noris atbilstoši vienotiem standartiem.</p>

²⁰ Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra noteikumi Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civilās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civilās aizsardzības apmācības saturam".

3.3. Apmācības saturs, mērķi un sasniedzamie rezultāti

14. tabulā apkopota nozīmīgākā informācija par provizorisko valsts institūcijās nodarbināto apmācības saturu – moduļi, tēmas, mērķi un sasniedzamie rezultāti, kas nepieciešami darba pienākumu veikšanai CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā (detalizētāk pienākumus skatīt 1. pielikumā). Apmācības saturs atbilst 3. pielikumā iekļautajiem apmācības materiāliem. Detalizētāka informācija par apmācības materiālu izmantošanu un pielāgošanu arī pieejama 3. pielikumā.

Tabula 14. Valsts institūciju apmācības satura moduļi un tēmas, mērķi un sasniedzamie rezultāti.

 1. Anotācija	Zināšanu un izpratnes veicināšana par CA sistēmu un katastrofas pārvaldīšanu amatpersonām nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, izpratni par pienākumiem un rīcību katastrofas pārvaldīšanā. Dalībniekiem tiek sniegts ieskats CA attīstības vēsturē, sniegta informācija par CA sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Dalībnieki apgūst zināšanas par valsts institūciju lomu un to administratīvo vadītāju pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā.
 2. Apmācības mērķi	Dalībniekiem: <ul style="list-style-type: none">• sniegt vispārēju priekšstatu par CA un katastrofas pārvaldīšanu;• iegūt informāciju par CA sistēmas darbību Latvijā;• iepazīties ar starptautiskās sadarbības principiem;• iegūt zināšanas par katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu;• apgūt zināšanas par valsts institūciju amatpersonu pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā.
 3. Apmācības sasniedzamie rezultāti	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none">• zinās CA attīstības galvenos posmus;• spēs aprakstīt CA un katastrofas sistēmas darbības principus Latvijā un starptautiskajā sadarbībā;• zinās katastrofu veidus un sapratīs to pārvaldīšanas sistēmas darbības principus;• zinās savas tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu.
 4. Kompetences uzturēšanas apmācība	Galvenie mērķi: <ul style="list-style-type: none">• iepazīstināt dalībniekus ar izmaiņām normatīvajos aktos;• pārrunāt aizvadītā gada praktiskos secinājumus, kas saistīti ar CA un katastrofas pārvaldīšanu;• saņemt atgriezenisko saiti (no valsts institūcijās nodarbinātajiem) par nepieciešamajiem uzlabojumiem CA un katastrofas pārvaldīšanas sistēmā;• padziļinātāk apgūt noteiktus tematus, kas balstīti uz sākotnējā apmācībā iegūtajām zināšanām.

Tēmas, par ko apmācības vadītājam jā sagatavo vai jā papildina materiāli, balstoties uz konkrētās organizācijas iekšējiem dokumentiem, algoritmiem u.c. aktuālo informāciju.

Tēmas, kas nav neatņemama apmācības sastāvdaļa organizācijas darba pienākumu veikšanai, tomēr apmācības vadītājs tās var iekļaut programmā, ja uzskata par nepieciešamu

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
1. Ievads	1.1. CA jēdziens, definīcija	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	1.2. CA sistēmas uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> CA jēdzienu; CA uzdevumiem; sniegt ieskatu CA vēsturē. 	<ul style="list-style-type: none"> prot paskaidrot, kas ir CA; var nosaukt CA uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu; var pastāstīt par CA sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
	1.3. Ieskats CA vēsturē		
2. Starptautiskā CA sistēma	2.1. CA funkcijas starptautiskajās organizācijās	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	2.2. CA mehānisms Eiropā	<ul style="list-style-type: none"> starptautiskajām saistošajām partnerorganizācijām CA kontekstā; CA mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā; organizācijas pienākumiem starptautiskās palīdzības pieprasīšanā un sniegšanā (ja attiecināms). 	<ul style="list-style-type: none"> zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas CA; var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaistīti palīdzības sniegšanā citām valstīm; var nosaukt darbības soļus, kas jāveic starptautiskās palīdzības pieprasīšanai un saņemšanai (ja attiecināms).
	2.3. CA sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā		
	2.4. Starptautiskā palīdzība		
3. CA sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā	3.1. Valsts CA sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	3.2. Tiesiskais regulējums CA sistēmas darbības nodrošināšanai	<ul style="list-style-type: none"> Valsts CA lomu nacionālās drošības sistēmā; Valsts CA tiesisko regulējumu un politikas plānošanas ietvaru; no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem; īpašajiem tiesiskajiem režīmiem. 	<ul style="list-style-type: none"> spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka CA tiesisko regulējumu; izprot CA plānošanas dokumentus un procesu; izprot CA sistēmas organizatorisko struktūru; izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt īpašos tiesiskos režīmus.
	3.3. CA politikas plānošana		
	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati		
	3.5. CA sistēmas finansēšana		
	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi		
4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi	4.1. Katastrofu iedalījums	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi	<ul style="list-style-type: none"> katastrofas veidiem; 	<ul style="list-style-type: none"> zina dažādus katastrofas veidus un to iedalījumu; pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus;

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
	4.3. Dabas katastrofas 4.4. Antropogēnās katastrofas	<ul style="list-style-type: none"> katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem, tai skaitā preventīvajiem, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumiem, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu. 	<ul style="list-style-type: none"> spēj aprakstīt katastrofas pārvaldīšanas galvenos soļus, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.
5. Pienākumi CA jomā	5.1. CA sistēmas dalībnieku pienākumi 5.2. Ministru prezidenta un MK pienākumi CA jomā 5.3. Ministriju pienākumi CA jomā 5.4. Valsts institūciju pienākumi CA jomā 5.5. VUGD pienākumi CA jomā 5.6. Pašvaldību, PCAK ²¹ un PSTCAK pienākumi CA jomā 5.7. Juridisko personu, objektu, PBO un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi CA jomā 5.8. Fizisko personu pienākumi CA jomā	<p>leparzīstināt dalībniekus ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> galvenajiem pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos; citū pušu lomū CA un katastrofas pārvaldīšanā. 	<p>Dalībnieki:</p> <ul style="list-style-type: none"> zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu, tai skaitā atbildību sadalījumu savā organizācijā; pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus un sadarbības mehānismu ar tām.
6. Pirmā palīdzība (attiecināms tikai uz PBO nodarbinātajiem)	6.1. Pirmās palīdzības definīcija 6.2. Rīcība negadījuma vietā 6.3. Atdzīvināšanas pasākumi 6.4. Pirmās palīdzības pasākumi 6.5. Aptieciņas saturs	<p>leparzīstināt dalībniekus ar:</p> <ul style="list-style-type: none"> pirmās palīdzības jēdzienu; rīcību negadījuma vietā; atdzīvināšanas pasākumiem un pirmās palīdzības pasākumu soļiem. 	<p>Dalībnieki:</p> <ul style="list-style-type: none"> prot paskaidrot, kas ir pirmā palīdzība; zina, kā rīkoties negadījuma vietā (tai skaitā izsaukt palīdzību); prot sniegt pirmo palīdzību dzīvībai bīstamās situācijās.

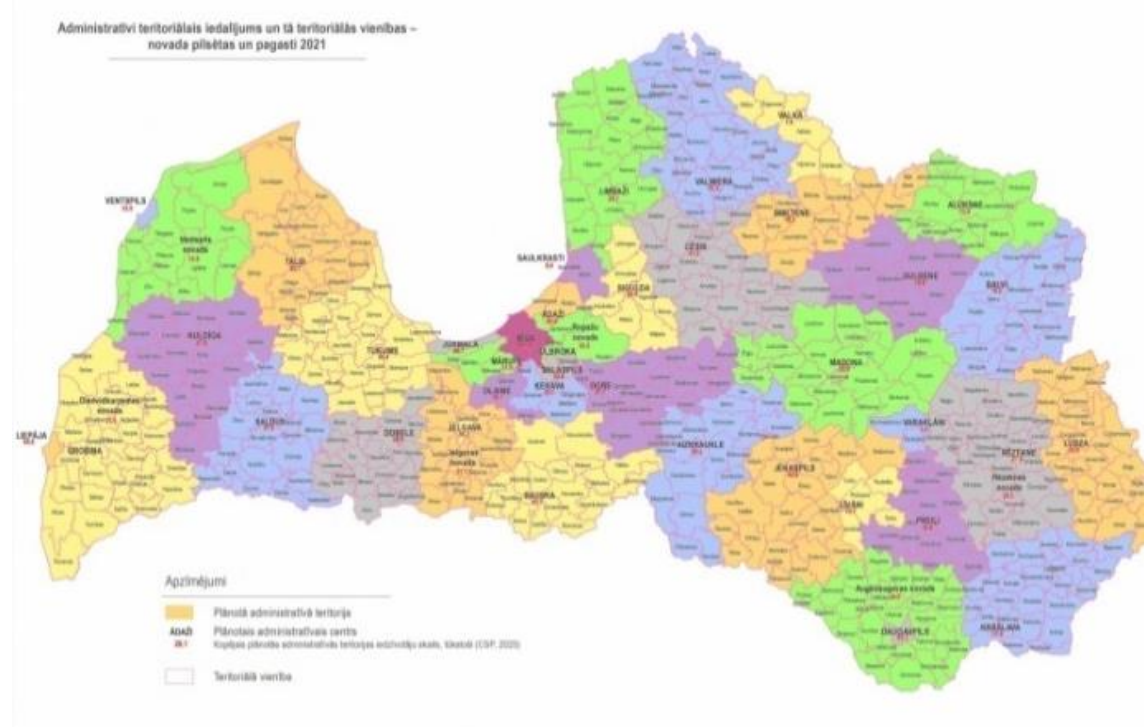
²¹ Pašvaldības civilās aizsardzības komisija.

4. Esošā PSTCAK locekļu CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa raksturojums un rekomendācijas tā pilnveidei

4.1. Mērķgrupas raksturojums

Pašvaldība ir atvasināta publiska persona – vietējā pārvalde, kurai ir iedzīvotāju ievēlētā lēmējinstītūcija – dome – un kura patstāvīgi nodrošina tai tiesību aktos noteikto funkciju un uzdevumu izpildi savas administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs un ir atbildīga par to. Pašvaldība ir atbildīga par domes un pašvaldības administrācijas darbību, ja likumos nav noteikts citādi.²² Latvijā pēc 2021. gada pašvaldību vēlēšanām ir 43 pašvaldības.²³

Attēls 18. Saeimas apstiprinātais 43 pašvaldību administratīvi teritoriālais iedalījums no 2021. gada.

Atbilstoši Pašvaldību likumam pašvaldībām ir sekojošas ar CA saistītās funkcijas:

Tabula 15. Pašvaldību funkcijas CA sistēmā.

	Veikt pasākumus CA un katastrofu pārvaldīšanā, ugunsdrošības un ugunsdzēsības jomā.
	Noteikt teritoriju un būvju uzturēšanas prasības, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu.
	Veicināt klimata pārmaiņu ierobežošanu un pielāgošanos tām.

Ņemot vērā pašvaldību teritoriālo kompetenci un funkcijas, tās savās administratīvajās teritorijās ir atbildīgas par dažādu katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumu veikšanu sadarbībā ar

²² Pašvaldību likums. <https://likumi.lv/ta/id/336956>

²³ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Administratīvi teritoriālā reforma, 2021. <https://www.varam.gov.lv/lv/administrativi-teritoriala-reforma>

citām iestādēm atbilstoši CAKPL. Turklāt pašvaldības domei noteikti pienākumi un tiesības saistībā ar nepieciešamajiem resursiem, politikas plānošanu, informācijas pieejamību, evakuāciju u.c. CA jautājumiem. Papildus jānorāda, ka atbilstoši VCAP pašvaldību amatpersonas ir reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāji sekojošo apdraudējumu vai veicamo pasākumu gadījumā:

- Pretplūdu pasākumi;
- Evakuācijas pasākumi;
- Bīstamo atkritumu (sadzīves) apsaimniekošana;
- Avārijas siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu un kanalizācijas sistēmās;
- Autotransporta vai autoceļu infrastruktūras avārija (uz pašvaldības autoceļiem).

PSTCAK ir izveidotas kā koordinējošas un konsultatīvas institūcijas CA jomā. **Kopā Latvijā darbojas 38 PSTCAK** – katrā administratīvajā teritorijā ir sava PSTCAK, izņemot 10 pašvaldības, kuras apvienotas piecās sadarbības teritorijās. PSTCAK sastāvā ir pašvaldības domes priekšsēdētājs, VUGD amatpersona un citu iestāžu pārstāvji ar kompetencēm CA jomā.

Komisijas darbības mērķis ir:

Tabula 16. PSTCAK darbības mērķi.

	Koordinēt pasākumus katastrofas un katastrofas draudu gadījumā.
	Veicināt CA, katastrofas pārvaldīšanas vai katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas jautājumu risināšanu.

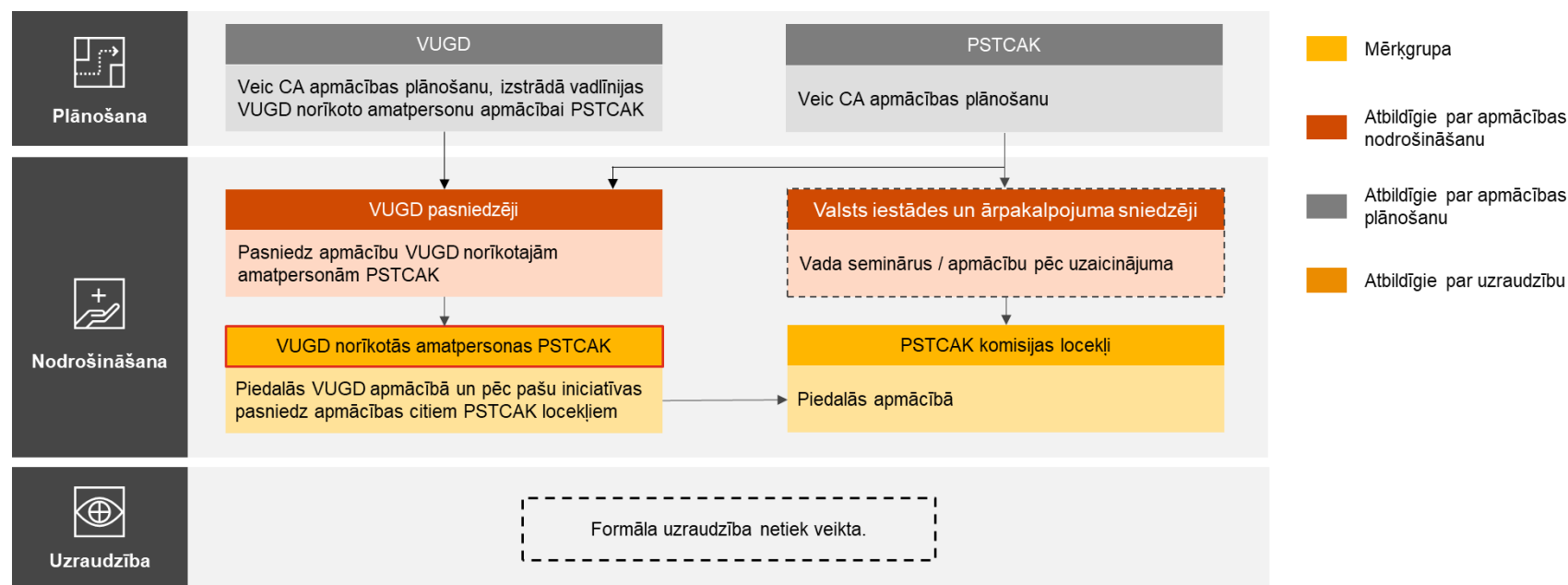
Balstoties uz komisijas darbības mērķi, PSTCAK un to priekšsēdētājiem ir noteikti dažādi katastrofas pārvaldīšanas mērķi un tiesības, lai nodrošinātu preventīvo pasākumu izpildi un operatīvu rīcību draudu gadījumā, piemēram, sadarbība ar citām iestādēm, resursu piesaiste, evakuācijas pasākumi, dalība mācībās u.c. (detalizētāk – skatīt 1. pielikumā).

Ņemot vērā šajā apakšnodaļā un 1. pielikumā noteiktos uzdevumus CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā PSTCAK locekļiem, ir izstrādātas rekomendācijas apmācības procesam 4.2. apakšnodaļā un vadlīnijas to saturam, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem 4.3. apakšnodaļā.

4.2. PSTCAK CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības procesa pārskats un rekomendācijas

Šobrīd PSTCAK apmācības procesu iesaistītās puses raksturo kā fragmentāru un lielā mērā atkarīgu no pašvaldības iniciatīvas. Pienākumi apmācības jomā noteikti gan normatīvajā regulējumā – CAKPL, gan politikas plānošanas ietvarā – VCAP²⁴. Pienākums plānot apmācību ir noteikts gan VUGD, gan PSTCAK, kā tas norādīts apmācības procesa plānošanas posmā 19. attēlā. Arī pienākums organizēt apmācību abām iestādēm ir noteikts VCAP, tomēr faktiski regulāru apmācību VUGD veic tikai savas iestādes amatpersonām, kas deleģētas darbam PSTCAK. Lai gan politikas plānošanas ietvarā noteikts, ka apmācību jāorganizē ne retāk kā 2 reizes gadā, PSTCAK locekļiem apmācība nenotiek pietiekami bieži un to saturs ir atkarīgs no katras komisijas prioritātēm un pieejamajiem resursiem. Visbiežāk apmācību veic VUGD norīkotās amatpersonas PSTCAK vai citas valsts iestādes un ārpakalpojuma sniedzēji (skatīt apmācības procesa nodrošināšanas posmu 19. attēlā). Jānorāda arī, ka apmācības procesa uzraudzību neveic ne VUGD, ne kāda cita atbildīgā iestāde (uzraudzības posms 19. attēlā).

Attēls 19. PSTCAK apmācības procesa raksturojums esošajā situācijā.

Lai pašvaldību amatpersonas veiktu CA un katastrofas pārvaldīšanas pienākumus (atbilstoši 4.1. apakšnodaļai) savās administratīvajās teritorijās, kā arī izprastu koordinācijas mehānismus ar citām iestādēm, nepieciešams standartizēt apmācības procesu plašākam mērķgrupu lokam pašvaldībās, ne tikai VUGD

²⁴ Ministru kabineta 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu".

amatpersonām. Turklāt apmācības procesā ievērojami jāuzlabo uzraudzības mehānismi, lai nodrošinātu, ka apmācība notiek ar pietiekamu regularitāti un atbilst vienotiem kvalitātes kritērijiem.

Kā nozīmīgs labās prakses piemērs pašvaldību pārstāvju apmācībai norādāma Somija. Pirmkārt, Somijā veiksmīgi attīstīts sadarbības mehānisms starp Avārijas dienestu akadēmiju un pašvaldību pārstāvjiem – akadēmija katru gadu centralizēti apkopo pašvaldību vajadzības un atbilstoši secinājumiem izstrādā programmu un organizē reģionālas apmācības. Otrkārt, pašvaldības pārstāvjiem vairākas dienas gadā jāatvēl CA apmācībai, nodrošinot pietiekamu kompetences līmeni un zināšanu pārnesi personāla maiņas gadījumā. Tādējādi ir skaidri definēts arī pienākumu sadalījums un iestādēm ir skaidra loma apmācības procesā.

Sniedzot padziļinātāku ieskatu esošajā situācijā un apkopojot nozīmīgākās rekomendācijas, kas balstītas augstākminētajos apsvērumos par mērķgrupas vajadzībām un iesaistīto pušu vēlmēm, 17.tabulā izveidots esošā un vēlāmā apmācības procesa salīdzinājums. Apmācības process iedalāms trīs posmos: (1) plānošana, (2) nodrošināšana un (3) uzraudzība. Papildus jānorāda, ka noteiktas rekomendācijas, kas attiecināmas uz vairākām mērķgrupām, detalizētāk skaidrotas 1. nodaļā.

Tabula 17. PSTCAK apmācības process un rekomendācijas.

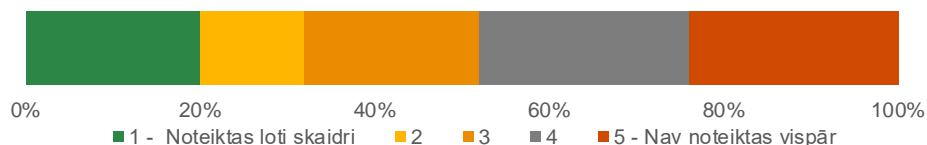
Kategorija	Esošā situācija	Rekomendācijas
Plānošana		
Normatīvais regulējums / plānošanas dokumenti / iekšējie dokumenti	Atbilstoši CAKPL VUGD uzdevums ir plānot un organizēt sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju apmācību. ²⁵ VCAP noteikts, ka PSTCAK apmācības plānošana un organizēšana notiek ne retāk kā 2 reizes gadā, par to lēmumu pieņemot PSTCAK, izpildi veicot un par to atbildot PSTCAK un VUGD. ²⁶ Papildu informācija par apmācības organizāciju var tikt noteikta PSTCAK CAP. ²⁷ Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests ir sagatavojis programmu VUGD norīkoto amatpersonu apmācībai.	Papildināt normatīvo regulējumu vai politikas plānošanas dokumentus, nosakot apmācības dalībniekus, minimālās prasības apmācību saturam, kā arī uzraudzības mehānismu. Kā arī – nepieciešams konkrētāk definēt katras iestādes lomu apmācības plānošanā un organizēšanā , jo esošais pienākumu sadalījums starp VUGD un PSTCAK nav pietiekami skaidrs.
Par plānošanu atbildīgā iestāde	Atbilstoši CAKPL un VCAP par apmācības plānošanu atbild gan VUGD, gan PSTCAK. Tomēr jānorāda, ka pienākumu sadalījums detalizētāk nav noteikts. Arī PSTCAK iekšējās procedūrās bieži vien nav skaidri definētas atbildības par apmācības organizēšanu. Kā redzams 20. attēlā, vairāk nekā 25% no PSTCAK pārstāvjiem novērtēja, ka viņu pārstāvētajā komisijā par apmācību organizēšanu atbildības nav noteiktas vispār.	Uzticēt apmācības plānošanu centralizētai iestādei , piemēram, VUGD Civilās aizsardzības pārvaldei vai tās ietvaros potenciāli jaunizveidotajai Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļai. Lai gan atbilstoši normatīvajam regulējumam VUGD ir atbildīgs par PSTCAK apmācības plānošanu, faktiski nav konkrēta apmācību plāna visam PSTCAK sastāvam. Arī vairāki aptaujas respondenti norādīja, ka apmācības sistēmu būtu nepieciešams centralizēt, palielinot VUGD iesaisti plānošanas procesā.

²⁵ Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums.

²⁶ Ministru kabineta 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civilās aizsardzības plānu".

²⁷ Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums.

Attēls 20. PSTCAK respondentu atbildes uz jautājumu "Vai organizācijā ir noteiktas atbildības CA apmācību organizēšanai?".

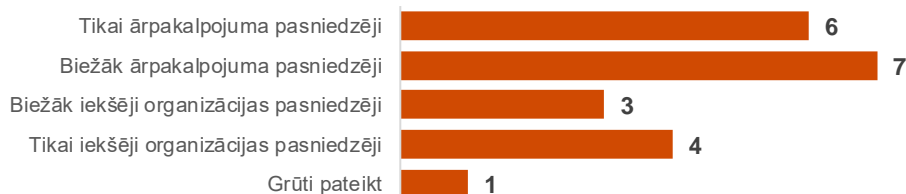
Nodrošināšana

Resursi un nodrošināšana

Apmācību vadītāji

Balstoties uz respondentu sniegtajām atbildēm (21. attēls), novērojams, ka PSTCAK pārstāvji mēdz paši vadīt apmācības, tomēr lielākoties tās vada **dažādu iestāžu pārstāvji (piemēram, VUGD, NBS, Aizsardzības ministrija, Zemessardze)**, kā arī citi ārpuskalpojuma sniedzēji un eksperti.

Attēls 21. PSTCAK respondentu atbilde uz jautājumu "Kas Jūsu pārstāvētajā organizācijā vada apmācību (vai plānots, ka vadīs apmācības)?"

Līdzīga informācija tika sniegta arī intervijās ar VUGD un PSTCAK pārstāvjiem, kas norādīja uz sekojošiem apmācības vadītājiem:

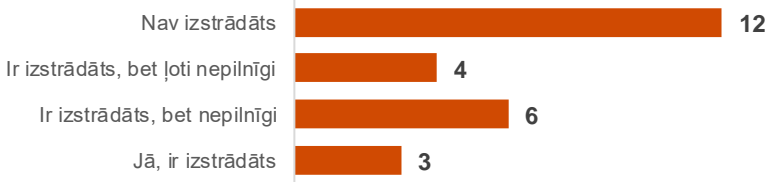
- **VUGD eksperti:** vada apmācību VUGD amatpersonām, kas norīkotas darbam PSTCAK.
- **VUGD norīkotās amatpersonas PSTCAK:** apmāca pārējo PSTCAK sastāvu.
- **Citas valsts iestādes:** noteiktos gadījumos vada seminārus par savas specializācijas tēmām.
- **Ārpuskalpojuma sniedzēji:** pēc pašvaldību iniciatīvas vada apmācību PSTCAK vai pašvaldībā nodarbinātajiem.

Centralizēt apmācības nodrošināšanas procesu, kā tas daļēji jau ir noteikts normatīvajā regulējumā, ņemot vērā, ka esošajā situācijā nav iespējams nodrošināt vienlīdz strukturētu apmācības saturu un kvalitāti plašā apmācības vadītāju loka dēļ. Centralizācija būtu iespējama, paredzot, ka apmācību nodrošina gan VUGD potenciāli jaunizveidotā Civilās aizsardzības pārvaldes apmācības nodaļa, gan tam speciāli apmācīti VUGD nodarbinātie reģionālā līmenī.

Sadarbība un koordinācija

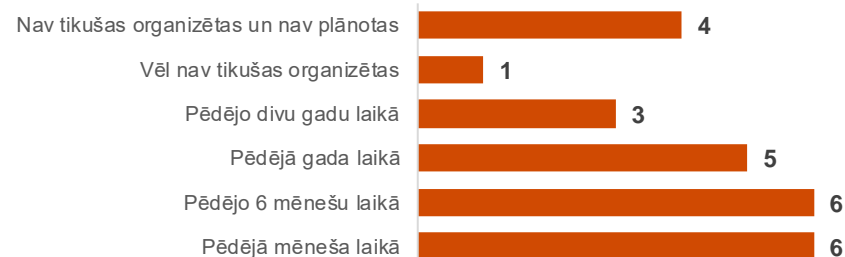
Ņemot vērā, ka aptaujas respondenti norādīja plašu loku ar iestādēm, kas vada apmācību PSTCAK locekļiem, pašreizējais sadarbības un koordinācijas mehānisms ir fragmentārs un atkarīgs no katras PSTCAK iniciatīvas. Arī, jautājot par nepieciešamajiem uzlabojumiem CA sistēmā, vairāki respondenti norādīja tieši uz

Atbilstoši augstākminētajam, **centralizēt apmācības nodrošināšanas procesu, kā arī uzlabot sadarbības mehānismu starp PSTCAK un VUGD**. Vienlaicīgi ieteicams turpināt esošo praksi piesaistīt ekspertus uz papildu lekcijām par

	nepieciešamību pēc skaidrākas sistēmas valsts līmenī un katras iestādes lomas definīcijas apmācības procesā.	noteiktām tēmām CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā, piemēram, no citām valsts iestādēm to ekspertīzes jomā.										
Metodoloģiskais nodrošinājums	Tie PSTCAK aptaujas respondenti, kas norādīja, ka vada apmācību, lielākoties to izstrādei izmanto VUGD sagatavotos materiālus, citu valsts iestāžu materiālus, kā arī balstās uz MK noteikumiem un VCAP vai tos veido paši. Papildus jānorāda, ka VUGD 2019. gadā ir sagatavojis apmācības programmu un materiālus, ko izmantot, apmācot PSTCAK norīkotās VUGD amatpersonas.	Izmantot pēc iespējas standartizētākus materiālus pamata apmācības nodrošināšanai , kas veicinātu salīdzināmu prasmju un zināšanu līmeni visās PSTCAK. Detalizētāk par pētījuma ietvaros izstrādāto apmācības materiālu izmantošanu PSTCAK apmācībās skatīt 3. pielikumā.										
Īstenošanas mehānisms												
Dalībnieki	Visām VUGD amatpersonām, kas norīkotas darbam PSTCAK, tiek rīkota apmācība par CA, tomēr atbilstoši katras PSTCAK iniciatīvai, noteiktās pašvaldībās tiek apmācīti arī citi komisijas locekļi, visi pašvaldības darbinieki un pat iedzīvotāji.	Balstoties gan uz intervijās paustajiem viedokļiem, gan aptaujas rezultātiem, būtu vēlams paplašināt apmācāmo pušu loku , sākot ar pašvaldību domi, kā arī skaidrāk noteikt PSTCAK locekļu apmācības prasības, kas šobrīd noteiktas tikai VUGD amatpersonām. Vairāki aptaujas respondenti norādīja uz vajadzību izglītēt sabiedrību kopumā.										
Apmācības regularitāte un ilgums	Atbilstoši VCAP apmācības biežums ir noteikts ne retāk kā divas reizes gadā, taču, balstoties uz aptaujas rezultātiem, apmācība netiek plānota un organizēta ar pietiekamu regularitāti. Pirmkārt, PSTCAK lielākoties apmācības biežums nav noteikts iekšējos procesos (skatīt 22. attēlā) – vairāk nekā puse respondentu norādīja, ka apmācības grafiks nav izstrādāts vai ir izstrādāts ļoti nepilnīgi. Attēls 22. PSTCAK respondentu atbilde uz jautājumu "Vai organizācijā ir izstrādāts grafiks tam, cik bieži notiek CA apmācība?" <table border="1"> <thead> <tr> <th>Atbilde</th> <th>Skaitlis</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nav izstrādāts</td> <td>12</td> </tr> <tr> <td>Ir izstrādāts, bet ļoti nepilnīgi</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Ir izstrādāts, bet nepilnīgi</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Jā, ir izstrādāts</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table> Otrkārt, ne vienmēr apmācība notiek ar pietiekamu regularitāti, kā tas noteikts plānošanas dokumentos. Piemēram, vairāku PSTCAK pārstāvji norādīja, ka apmācība nav notikusi vispār (4 respondenti) vai tikai ir plānota (1), vai notikusi pēdējo divu gadu laikā (3).	Atbilde	Skaitlis	Nav izstrādāts	12	Ir izstrādāts, bet ļoti nepilnīgi	4	Ir izstrādāts, bet nepilnīgi	6	Jā, ir izstrādāts	3	Skaidri noteikt apmācības regularitāti un ilgumu vai nu PSTCAK vai VUGD iekšējos dokumentos , kā arī ieviest kontroles mehānismu , lai uzraudzītu, vai apmācība tiek veikta atbilstoši grafikam. Iepriekšminētā centralizētā sistēma atvieglotu apmācības regularitātes uzturēšanas jautājumu, taču prasītu nozīmīgus cilvēkresursus, tāpēc kā alternatīva piedāvājams vienots apmācību reģistrs, kas atvieglotu uzraudzības pienākumus. Jānorāda, ka arī PSTCAK aptaujas respondenti uzskata regulāru apmācību par nozīmīgu CA sistēmas daļu (visbiežāk norādot vēlamo apmācības biežumu kā vismaz reizi gadā), tāpēc būtu vēlams sniegt atbalstu tās īstenošanā. Provizoriski ieteicams noteikt šādu minimālo apmācības biežumu: <ul style="list-style-type: none"> • uzsākot darba pienākumu veikšanu: 6 stundas jeb 8 akadēmiskās stundas²⁸; • kompetences uzturēšanas apmācības: 3 stundas jeb 4 akadēmiskās stundas divas reizes gadā.
Atbilde	Skaitlis											
Nav izstrādāts	12											
Ir izstrādāts, bet ļoti nepilnīgi	4											
Ir izstrādāts, bet nepilnīgi	6											
Jā, ir izstrādāts	3											

²⁸ Atbilstoši Augstskolu likumam vienas akadēmiskās stundas ilgums ir 45 minūtes.

Attēls 23. PSTCAK respondentu atbildes uz jautājumu "Kad Jūsu pārstāvētajā organizācijā notika pēdējā apmācība par CA?".

Treškārt, apmācību ilgums ir salīdzinoši īss – vairāk nekā 70% gadījumu aptaujas respondenti norādīja, ka apmācību ilgums nepārsniedz 1 dienu. Šāds apmācību ilgums varētu būt pietiekams zināšanu atkārtošanai, taču ne pamatkompetenču apguvei CA PSTCAK.

Detalizētāk par piedāvāto pirmreizējo un kompetences uzturēšanas apmācības piedāvāto regularitāti un ilgumu skatīt 3. pielikumā.

Apmācības metodes

Galvenokārt PSTCAK apmācība ir notikusi klātienē, taču arvien biežāk izmantoti kļūst apmācības modeļi, kas notiek attālināti pilnīgi vai daļēji (hibrīdmodelis) (skatīt 24. attēlā).

Attēls 24. PSTCAK respondentu atbilde uz jautājumu "Lūdzu, atzīmējiet, kādā veidā notika apmācība".

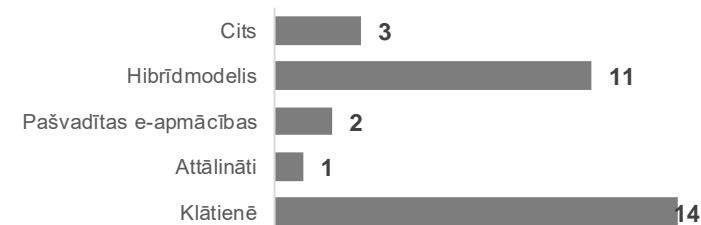

Kopumā apmācībā tiek izmantotas dažādas metodes, piemēram, VUGD amatpersonu apmācībā tiek izmantotas lekcijas ar praktisko darbu, taču relatīvi bieži tiek izmantotas arī tādas metodes kā dalībnieku dalīšanās pieredzē un tiešsaistes uzdevumi (skatīt 25. attēlā). No aptaujas rezultātiem secināms, ka modernākas apmācību metodes kā video vai VR vide vēl netiek plaši pielietotas.

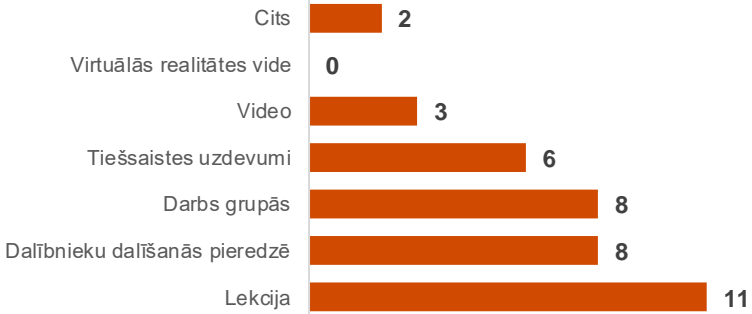
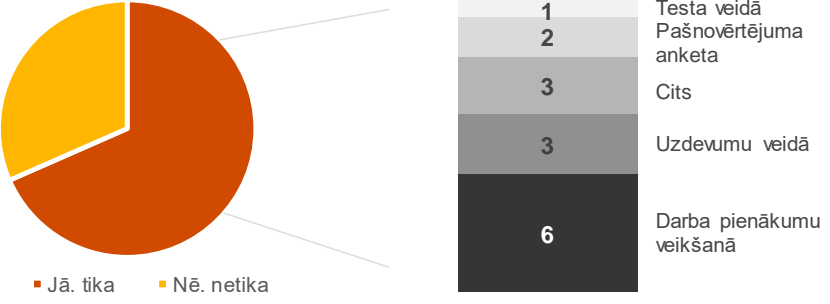
Attēls 25. PSTCAK respondentu atbilde uz jautājumu "Kuras metodes tika izmantotas apmācības gaitā?".

Izvēlēties apmācības norises veidu, ņemot vērā apmācības dalībnieku vajadzības. Piemēram, klātienē apmācība veicina dalībnieku iesaisti, turpretim attālinātā – piesaista pēc iespējas plašāku dalībnieku skaitu. Balstoties uz aptaujas respondentu pieredzi, tieši klātienē un hibrīdmodeļa apmācība tiek vērtēta kā vispiemērotākā apmācības dalībnieku vajadzībām (skatīt 26. attēlā).

Attēls 26. PSTCAK respondentu atbilde uz jautājumu "Kāda apmācību norises forma būtu vispiemērotākā?".

Arī apmācības metodes izvēlēties atbilstoši mērķgrupas vajadzībām. Pirmkārt, balstoties uz Latvijas un ārvalstu ekspertu sniegto viedokli intervijās, interaktīvas apmācības metodes un uzmanību saistoša gadījumu izpēte nodrošina apmācības dalībnieku interesi. Turklāt, dažādas praktiskās

	 <p>Cits 2</p> <p>Virtuālās realitātes vide 0</p> <p>Video 3</p> <p>Tiešsaistes uzdevumi 6</p> <p>Darbs grupās 8</p> <p>Dalībnieku dalīšanās pieredzē 8</p> <p>Leksija 11</p>	<p>metodes (piemēram, diskusija, uzdevumi un darbs grupās) ir veiksmīgas metodes zināšanu nostiprināšanai un gatavībai krīzes situācijām.</p> <p>Detalizētāk par piemērotāko apmācības veida un metožu izvēli mērķgrupas vajadzībām skatīt 3. pielikumā.</p>
<p>Zināšanu pārbaude</p>	<p>Lai gan 68% PSTCAK respondentu norādīja, ka zināšanu pārbaude tiek veikta, tā visbiežāk ir neformāla, piemēram, zināšanas tiek pārbaudītas darba pienākumu veikšanā. Tomēr noteiktos gadījumos apmācības tiek izvērtētas arī uzdevumu, testa vai anketas veidā. (Skatīt 27. attēlā.)</p> <p>Attēls 27. PSTCAK respondentu atbildes uz jautājumiem "Vai pēc apmācības pasniedzējs noskaidroja dalībnieku apmierinātību un ieteikumus?" un "Kādā veidā tika vērtēts apmācībā apgūtais?".</p> <p>1 Testa veidā</p> <p>2 Pašnovērtējuma anketa</p> <p>3 Cits</p> <p>3 Uzdevumu veidā</p> <p>6 Darba pienākumu veikšanā</p> <p>■ Jā, tika ■ Nē, netika</p>	<p>Lai gan spējai veikt darba pienākumus ir liela nozīme apmācības izvērtēšanā, nepieciešams ieviest arī formālākas apmācības izvērtēšanas metodes, kā, piemēram, tests vai uzdevumu izpilde. Tiešsaistes testa un/vai uzdevumu izstrāde, lai gan ir process ar nozīmīgu sākotnējo ieguldījumu, ievērojami atvieglotu izvērtēšanas procesu ilgtermiņā, turklāt palīdzētu pielāgot apmācības saturu.</p>
<p>Secinājumu integrācija</p>	<p>Kā pozitīvais aspekts esošajā apmācības sistēmā jānorāda apmācības vadītāju interese gūt atgriezenisko saiti pēc apmācības noslēgšanās. No PSTCAK respondentiem, vairāk nekā 80% norādīja, ka tiek noskaidrots dalībnieku viedoklis.</p>	<p>Lai gan secinājumu apkopošana ir nozīmīgs solis apmācības kvalitātes uzlabošanā, nepieciešams atjaunot apmācības materiālus, balstoties uz atgriezenisko saiti no dalībniekiem. Detalizētāk par secinājumu integrāciju skatīt 3. pielikumā.</p>
<p>Saturs</p>		

<p>Apmācības saturs</p>	<p>VUGD amatpersonām, kas norīkotas darbam PSTCAK, apmācības saturs tiek nodrošināts atbilstoši apmācības programmai par sekojošiem tematiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • levdas; • STCAK izveidošana, uzdevumi, tiesības, darba organizācija; • Resursu iesaistīšana katastrofu pārvaldīšanā; • Ārkārtējā situācija un izņēmuma stāvoklis. <p>Papildus tam aptaujas respondenti norādīja dažādus citus PSTCAK apmācību tematus, piemēram:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jaunumi CA jomā; • Hibrīdapdraudējumi un uzbrukumi; • Rīcība dažādās ārkārtas situācijās; • Katastrofas pārvaldīšanā iesaistīto iestāžu sadarbības mehānisms ārkārtas situācijās; • Krīzes pārvaldīšanas metodes; • Pirmās palīdzības sniegšana; • Sabiedrības informēšana, evakuācija un izmitināšana. <p>Kopumā apmācības tēmas ir piemērotas PSTCAK darba veikšanai. Tomēr netiek nodrošināts, ka visi PSTCAK locekļi apgūst tādas pašas tēmas kā VUGD amatpersonas. Turklāt noteiktas apmācības tēmas atšķiras starp katru PSTCAK.</p>	<p>Apmācības saturu veidot standartizētu, atsevišķus aspektus pielāgojot katras PSTCAK reģionālajai un sadarbības specifikai. Detalizētāk par apmācības saturu, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem, kā arī apmācības materiālu pielāgošanu mērķgrupu vajadzībām skatīt 3.3. apakšnodaļā un 3. pielikumā.</p>
<p>Satura atjaunošana</p>	<p>Dalībnieki intervijās ar PSTCAK pārstāvjiem minēja, ka apmācības saturs tiek atjaunots atbilstoši izmaiņām normatīvajā regulējumā, taču norādīja, ka tas netiek darīts ar noteiktu regularitāti.</p>	<p>Apmācības saturu atjaunot regulāri, atbilstoši izmaiņām normatīvajā un politikas plānošanas ietvarā, aktuālajai informācijai par katastrofām, balstoties uz atgriezenisko saiti no dalībniekiem. Vairāk par satura atjaunošanu skatīt 1. nodaļā un 3. pielikumā.</p>
<p>Uzraudzība</p>		
<p>Uzraudzības process</p>	<p>Nav noteikta atbildīgā iestāde, kas uzraudzītu apmācības procesu PSTCAK, tādēļ esošajā situācijā novērojama dažādas apmācības pieejas.</p>	<p>Ja apmācības vadītu viena centralizēta iestāde, tad uzraudzības process kļūtu pārskatāmāks. Kā pirmo soli šādas sistēmas izveidē būtu jāizveido apmācības reģistru un mehānismu apmācības organizēšanas uzraudzībai, lai nodrošinātu, ka visās PSTCAK apmācība noris atbilstoši vienotiem standartiem un ar nepieciešamo regularitāti.</p>

4.3. Apmācības saturs, mērķi un sasniedzamie rezultāti

18. tabulā apkopota nozīmīgākā informācija par provizorisko PSTCAK locekļu apmācības saturu – moduļi, tēmas, mērķi un sasniedzamie rezultāti, kas nepieciešami darba pienākumu veikšanai CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā (detalizētāk pienākumus skatīt 1. pielikumā). Apmācības saturs atbilst 3. pielikumā iekļautajiem apmācības materiāliem. Detalizētāka informācija par apmācības materiālu izmantošanu un pielāgošanu arī pieejama 3. pielikumā.

Tabula 18. PSTCAK apmācības satura moduļi un tēmas, mērķi un sasniedzamie rezultāti.

 1. Anotācija	Zināšanu un izpratnes veicināšana par CA sistēmu un katastrofas pārvaldīšanu amatpersonām nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, izpratni par pienākumiem un rīcību katastrofas pārvaldīšanā. Dalībniekiem tiek sniegts ieskats CA attīstības vēsturē, sniegta informācija par CA sistēmas darbību un katastrofas pārvaldīšanu Latvijā, kā arī starptautisko sadarbību. Dalībnieki apgūst zināšanas par pašvaldību un PSTCAK lomu un to locekļu pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā.
 2. Apmācības mērķi	Dalībniekiem: <ul style="list-style-type: none">• sniegt vispārēju priekšstatu par CA un katastrofas pārvaldīšanu;• iegūt informāciju par CA sistēmas darbību Latvijā;• iepazīties ar starptautiskās sadarbības principiem;• iegūt zināšanas par katastrofu veidiem un to pārvaldīšanas sistēmu;• apgūt zināšanas par MK locekļu pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā.
 3. Apmācības sasniedzamie rezultāti	Dalībnieki: <ul style="list-style-type: none">• zinās CA attīstības galvenos posmus;• spēs aprakstīt CA un katastrofas sistēmas darbības principus Latvijā un starptautiskajā sadarbībā;• zinās katastrofu veidus un sapratīs to pārvaldīšanas sistēmas darbības principus;• zinās savas tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu.
 4. Kompetences uzturēšanas apmācība	Galvenie mērķi: <ul style="list-style-type: none">• iepazīstināt dalībniekus ar izmaiņām normatīvajos aktos;• pārrunāt aizvadītā gada praktiskos secinājumus, kas saistīti ar CA un katastrofas pārvaldīšanu;• saņemt atgriezenisko saiti (no PSTCAK locekļiem) par nepieciešamajiem uzlabojumiem CA un katastrofas pārvaldīšanas sistēmā;• padziļinātāk apgūt noteiktus tematus, kas balstīti uz sākotnējā apmācībā iegūtajām zināšanām

Tēmas, par ko apmācības vadītājam jā sagatavo vai jā papildina materiāli, balstoties uz konkrētās organizācijas iekšējiem dokumentiem, algoritmiem u.c. aktuālo informāciju.

Tēmas, kas nav neatņemama apmācības sastāvdaļa organizācijas darba pienākumu veikšanai, tomēr apmācības vadītājs tās var iekļaut programmā, ja uzskata par nepieciešamu

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
1. Ievads	1.1. CA jēdziens, definīcija	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	1.2. CA sistēmas uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> CA jēdzienu; CA uzdevumiem; sniegt ieskatu CA vēsturē. 	<ul style="list-style-type: none"> prot paskaidrot, kas ir CA; var nosaukt CA uzdevumus, paskaidrot to komplekso raksturu; var pastāstīt par CA sistēmas vēsturiskās attīstības svarīgākajiem notikumiem.
	1.3. Ieskats CA vēsturē		
2. Starptautiskā CA sistēma	2.1. CA funkcijas starptautiskajās organizācijās	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	2.2. CA mehānisms Eiropā	<ul style="list-style-type: none"> starptautiskajām saistošajām partnerorganizācijām CA kontekstā; CA mehānismiem Eiropā un, tai skaitā, Baltijas jūras reģionā; organizācijas pienākumiem starptautiskās palīdzības pieprasīšanā un sniegšanā. 	<ul style="list-style-type: none"> zina svarīgākās starptautiskās saistošās partnerorganizācijas un to funkcijas CA; var paskaidrot principus un sadarbības mehānismu, kas nosaka Latvijas iespējas saņemt starptautisku palīdzību un iesaisti palīdzības sniegšanā citām valstīm; var nosaukt darbības soļus, kas jāveic starptautiskās palīdzības pieprasīšanai un saņemšanai.
	2.3. CA sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā		
	2.4. Starptautiskā palīdzība		
3. CA sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā	3.1. Valsts CA sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	3.2. Tiesiskais regulējums CA sistēmas darbības nodrošināšanai	<ul style="list-style-type: none"> Valsts CA lomu nacionālās drošības sistēmā; Valsts CA tiesisko regulējumu un politikas plānošanas ietvaru; no normatīvā regulējuma izrietošajiem civilās aizsardzības sistēmas nozīmīgākajiem principiem; īpašajiem tiesiskajiem režīmiem. 	<ul style="list-style-type: none"> spēj paskaidrot normatīvo aktu hierarhiju, kas nosaka CA tiesisko regulējumu; izprot CA plānošanas dokumentus un procesu izprot CA sistēmas organizatorisko struktūru; izprot gadījumus, kad nepieciešams izsludināt īpašos tiesiskos režīmus.
	3.3. CA politikas plānošana		
	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie civilās aizsardzības sistēmas darbības pamati		
	3.5. CA sistēmas finansēšana		
	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi		
4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi	4.1. Katastrofu iedalījums	leparzīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi	<ul style="list-style-type: none"> katastrofas veidiem; katastrofas pārvaldīšanas galvenajiem principiem, tai skaitā preventīvajiem, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas 	<ul style="list-style-type: none"> zina dažādus katastrofas veidus un to iedalījumu; pārzina katastrofas pārvaldīšanas principus; spēj aprakstīt katastrofas pārvaldīšanas galvenos soļus, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.
	4.3. Dabas katastrofas		

Modulis	Tēma	Mērķi	Sasniedzamie rezultāti
	4.4. Antropogēnās katastrofas	pasākumiem, kas attiecināmi uz viņu darba pienākumu veikšanu.	
5. Pienākumi CA jomā	5.1. CA sistēmas dalībnieku pienākumi	lepazīstināt dalībniekus ar:	Dalībnieki:
	5.2. Ministru prezidenta un MK pienākumi CA jomā	<ul style="list-style-type: none"> galvenajiem pienākumiem CA un katastrofas pārvaldīšanā, kas noteikti normatīvajos aktos; citū pušu lomū CA un katastrofas pārvaldīšanā. 	<ul style="list-style-type: none"> zina savus uzdevumus, tiesības un pienākumus attiecībā uz CA un katastrofas pārvaldīšanu, tai skaitā atbildību sadalījumu savā organizācijā; pārzina citu civilās aizsardzības sistēmā iesaistīto pušu uzdevumus un pienākumus un sadarbības mehānismu ar tām.
	5.3. Ministriju pienākumi CA jomā		
	5.4. Valsts institūciju pienākumi CA jomā		
	5.5. VUGD pienākumi CA jomā		
	5.6. Pašvaldību, PCAK ²⁹ un PSTCAK pienākumi CA jomā		
	5.7. Juridisko personu, objektu, PBO un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi CA jomā		
	5.8. Fizisko personu pienākumi CA jomā		

²⁹ Pašvaldības civilās aizsardzības komisija.

5. Publiskā sektora apmācības metodika

Balstoties uz pētījumiem par efektīvu apmācību procesu, labo praksi ārvalstīs, Latvijas politikas plānošanas un normatīvo regulējumu, kā arī publiskā sektora vajadzībām CA un katastrofas pārvaldīšanas apmācības vajadzībām, pētījuma ietvaros tika izstrādāta apmācības “Civīlā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” metodika vadītājiem (skatīt 3.pielikumu).

Metodikas mērķis ir sniegt metodiskos ieteikumus vadītājiem, kā organizēt apmācības “Civīlā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” un pielāgot metodikas pielikumā pievienoto vispārīgo apmācības materiālu konkrētās organizācijas apmācību vajadzībām.

Metodikas mērķauditorija

- Latvijas Republikas MK locekļi;
- Valsts institūcijas (ministrijas, valsts iestādes un valsts kapitālsabiedrības);
- PSTCAK locekļi.

Metodikas struktūra

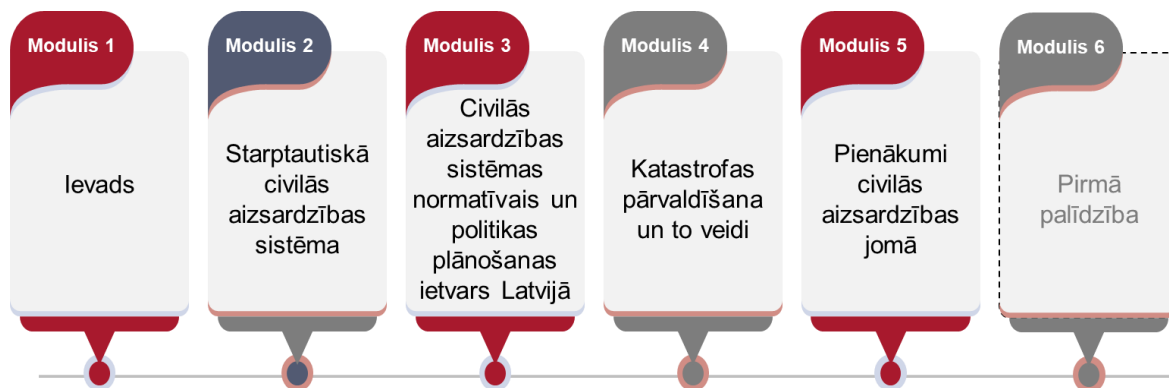
Metodika sastāv no ievada, trim pamatdaļām un pieciem pielikumiem (detalizētāks pārskats ietverts zemāk esošajā tabulā).

Tabula 19. Metodikas saturs.

Metodikas sadaļas nosaukums	Apakštēmas
Ievads	Ietver informāciju par metodikas mērķi, mērķauditoriju un struktūru.
1. Apmācības “Civīlā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” raksturojums un programma	<ul style="list-style-type: none">• Apmācības mērķis• Informācija par vispārīgā apmācības materiāla struktūru• Apmācības programmas paraugi katrai mērķauditorijai
2. Metodiskie ieteikumi apmācības satura pielāgošanai	<ul style="list-style-type: none">• Dalībnieku vajadzību izpēte• Mērķu un sasniedzamo rezultātu formulēšana• Vērtēšanas plānošana• Apmācības aktivitāšu izstrāde (metodes)• Apmācības programmas īstenošana• Apmācības programmas izvērtēšana un secinājumu integrēšana
3. Apmācības organizatoriskie un vadības aspekti	<ul style="list-style-type: none">• Apmācības sagatavošanas posms• Loģistika• Apmācības procesa vadīšana
Pielikumi	<ol style="list-style-type: none">1. Apmācības programmas veidnes paraugs MK locekļiem2. Apmācības programmas veidnes paraugs valsts institūcijām3. Apmācības programmas veidnes paraugs PSTCAK4. Apmācībās izmantojamo metožu pārskats5. Nodarbību strukturēšanas pieeja6. Vispārīgs apmācības materiāls: 6 moduļi

Metodikas pielikumā tika sagatavots un ietverts vispārīgs **apmācības materiāls**, kurā koncentrēti apkopota informācija par būtiskākajām CA un katastrofas pārvaldīšanas tēmām, ir paredzēts apmācības “Civīlā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” vadītājiem (turpmāk tekstā - “vadītājiem”). Apmācību materiāls sastāv no sešiem³⁰ moduļiem, norādot arī katram modulim piedāvāto apmācības ilgumu, kas var tikt pielāgots atkarībā no mērķauditorijas vajadzībām, apmācībai atvēlētā laika un izvirzītajiem apmācības mērķiem.

Attēls 28. Apmācības moduļi.

Apmācības materiāls veidots kā **vispārīgs ietvars** ar būtiskāko, primāri no normatīvajiem un politikas plānošanas dokumentiem izrietošo, informāciju par CA un katastrofas pārvaldīšanu, īpašu uzmanību pievēršot informācijas avotiem, kur tālāk meklēt detalizētāku informāciju. Materiāls veidots tā, lai vadītājs var viegli atlasīt tieši uz viņa organizāciju attiecināmo informāciju. Vienlaicīgi vadītājs pats var pēc tam izvērtēt, kādu no katrā slaidā ietvertās informācijas atstāt arī savā apmācības prezentācijā, kādu – tikai izstāstīt, detalizētākus slaidus par to nerādot, un ar kādu papildus informāciju un piemēriem, kas attiecināmi uz konkrēto organizāciju, to papildināt.

Attēls 29. Pārskats ar visām apmācības materiālā ietvertajām tēmām.

1. Ievads 23	3. CA sistēmas normatīvais un politikas plānošanas ietvars Latvijā 39	5. Pienākumi CA jomā 111
1.1. CA jēdziens, definīcija	3.1. Valsts CA sistēmas loma nacionālās drošības sistēmā	5.1. CA sistēmas dalībnieku pienākumi
1.2. CA sistēmas uzdevumi	3.2. Tiesiskais regulējums CA sistēmas darbības nodrošināšanai	5.2. Ministru prezidenta un Ministru kabineta pienākumi CA jomā
1.3. Ieskats CA vēsturē	3.3. CA politikas plānošana	5.3. Ministriju pienākumi CA jomā
2. Starptautiskā CA sistēma 52	3.4. Galvenie normatīvajā regulējumā noteiktie CA sistēmas darbības pamati	5.4. Valsts institūciju pienākumi CA jomā
2.1. CA funkcijas starptautiskajās organizācijās	3.5. CA sistēmas finansēšana	5.5. VUGD pienākumi CA jomā
2.2. CA mehānisms Eiropā	3.6. Īpašie tiesiskie režīmi	5.6. Pašvaldību, PCAK un PSTCAK pienākumi CA jomā
2.3. CA sadarbība divpusējo līgumu ietvaros un Baltijas jūras reģionā	4. Katastrofas pārvaldīšana un to veidi 99	5.7. Juridisko personu, objektu, PBO un kritiskās infrastruktūras objektu pienākumi CA jomā
2.4. Starptautiskā palīdzība	4.1. Katastrofu iedalījums	5.8. Fizisko personu pienākumi CA jomā
	4.2. Preventīvie, gatavības, reaģēšanas, seku likvidēšanas un atjaunošanas pasākumi	6. Pirmā palīdzība 47
	4.3. Dabas katastrofas	6.1. Pirmās palīdzības definīcija
	4.4. Antropogēnās katastrofas	6.2. Rīcība negadījuma vietā
		6.3. Atdzīvināšanas pasākumi
		6.4. Pirmās palīdzības pasākumi
		6.5. Aptiecinās saturs

³⁰ Pirmā palīdzība ir modulis, kas obligāts ierobežotam lokam mērķgrupas pārstāvju (PBO nodarbinātie), tāpēc pirmās palīdzības apmācību ieteicams organizēt atsevišķi, piesaistot pasniedzēju, kas ir tiesīgs to veikt.

Piedāvātajam apmācības materiālam ir **ieteikuma raksturs**. Vadītājs apmācības saturu un formu pielāgo konkrētās dalībnieku grupas vajadzībām, izvēloties atbilstošu apjomu un apmācības struktūru, papildinot to ar saviem piemēriem.

Apmācības metodika ietver arī priekšlikumu detalizētai **apmācības programmai katrai mērķauditorijai**, ietverot šādu informāciju:

	Anotācija;
	Apmācības mērķi un sasniedzamie rezultāti;
	Apmācības metodes;
	Ieteicamais apmācības vadītājs(i);
	Ieteicamais apmācības ilgums;
	Kritēriji sekmīgai apguvei;
	Ieteikumi pirmreizējajām un kompetenci uzturošās apmācības;
	Pārskats par katra moduļa ietvaros paredzētajām tēmām, mērķiem un sasniedzamajiem rezultātiem.

Pielikumi

1. pielikums. Normatīvajā regulējumā noteiktie mērķgrupu pienākumi CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā

MK locekļi	
CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu uzdevumi	
Ministru prezidents	<ul style="list-style-type: none">• Uzrauga CA sistēmas darbību un tās uzdevumu izpildi• Lemj par pašvaldības ierosinājumu pārņemt vietēja mēroga katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu
MK	<ul style="list-style-type: none">• Lemj par finansējumu• Nosaka CA komisijas izveidošanas kārtību, uzdevumus, tiesības un darba organizāciju• Reglamentē paaugstinātas bīstamības objektu apzināšanas, noteikšanas, CA un katastrofas pārvaldīšanas plānošanas un īstenošanas kārtību• Nosaka kārtību, kādā valsts vai pašvaldības institūcija iesaista reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos juridiskās vai fiziskās personas rīcībā esošos resursus• Nosaka kārtību, kādā juridiskajai vai fiziskajai personai kompensējami izdevumi un zaudējumi, kas radušies, tās resursus iesaistot reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumos• Nosaka valsts CA kontaktpunkta izveidošanas kārtību, uzdevumus un tiesības, kā arī kārtību, kādā tas sadarbojas ar Ārkārtējo situāciju reaģēšanas un koordinēšanas centru, Eiroatlantijas katastrofu reaģēšanas un koordinēšanas centru un citām starptautiskajām organizācijām un ārvalstīm• Nosaka valsts agrīnās brīdināšanas sistēmas izveidošanas, darbības un finansēšanas kārtību
Krīzes vadības padomes uzdevumi	
Krīzes vadības padome	<ul style="list-style-type: none">• Izskata valsts un pašvaldību institūciju sagatavoto informāciju par valsts apdraudējumu un sagatavo priekšlikumus MK par nepieciešamajiem pasākumiem• Izskata ministriju kompetencē esošo nozaru apdraudējumus un izvērtē nozaru apdraudējumu novēršanas, pārvarēšanas un iespējamo seku likvidēšanas plānu projektus• Sagatavo priekšlikumus MK par ārkārtējās situācijas un mobilizācijas izsludināšanu• Izskata priekšlikumus par normatīvo aktu un attīstības plānošanas dokumentu projektu izstrādi valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai• Sagatavo priekšlikumus MK par iespējām sniegt palīdzību krīzes situācijā nonākušai ārvalstij, kā arī par Latvijai krīzes situācijā nepieciešamo palīdzību no ārvalstīm

- Sagatavo priekšlikumus par nepieciešamo valsts un pašvaldību institūciju rīcībā esošo **resursu piesaistīšanu un koordināciju** valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai
- Sagatavo priekšlikumus MK par nepieciešamo **papildu finansējumu** valsts apdraudējuma novēršanai un pārvarēšanai, kā arī tā radīto seku likvidēšanai
- Koordinē valsts **krīzes vadības pilnveidošanu**
- Izskata ministriju sagatavotos **krīzes vadības mācību secinājumus**
- Pēc iekšlietu ministra priekšlikuma apstiprina padomes **sekretariāta vadītāju un sekretariāta struktūru**

CA plānošanas uzdevumi

MK Nosaka VCAP, sadarbības teritorijas CAP, PBO CAP un objekta CAP **struktūru un tajā iekļaujamo informāciju**

Zinātniskā pētniecība, izglītība un apmācība CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā

MK Nosaka minimālās prasības attiecībā uz obligātā **CA kursa saturu** attiecībā uz izglītojamajiem augstākajā, vispārējā un profesionālajā izglītībā; kā arī attiecībā uz nodarbināto apmācību

CA sistēmas darbības un atbilstības pārbaudes uzdevumi

MK Nosaka CA un katastrofas pārvaldīšanas **mācību veidus un organizēšanas kārtību**

Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana

MK

- Nosaka **humānās palīdzības** saņemšanas un sniegšanas kārtību
- Nosaka kārtību, kādā valsts un pašvaldību institūcijas ierosina, lai MK pieņem lēmumu par **starptautiskās palīdzības pieprasīšanu** katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā, lai nodrošinātu katastrofas pārvaldīšanu
- Katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā lemt par **starptautiskās palīdzības lūgšanu vai sniegšanu** pēc katastrofas pārvaldīšanas subjekta ierosinājuma vai savas iniciatīvas

Ministrijas

Katastrofu pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumi

Ministrijas Ministrija, iesaistot tās padotībā esošās institūcijas (turpmāk — katastrofas pārvaldīšanas subjekts), sadarbībā ar citām ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām veic šādus katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumus:

- Novērtē **risku**
- Pamatojoties uz risku novērtējumu, nosaka **preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus**, izstrādā attiecīgās jomas atbilstības plānošanas dokumentus, tiesību aktus un citus dokumentus
- Pamatojoties uz risku novērtējumu, apzina un plāno **resursus** katastrofas pārvaldīšanai
- Katastrofas pārvaldīšanas subjekts pēc katastrofas sadarbībā ar citām ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām prioritāšu secībā nosaka un veic **atjaunošanas pasākumus**
- Sniedz katastrofas pārvaldīšanas subjektam katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumu izpildei nepieciešamo **atbalstu**

Veselības ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu, kuras saistītas ar cilvēku infekcijas slimību epidēmijām
Aizsardzības ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu jūrā , kā arī savā īpašumā vai valdījumā esošajās militārajās ēkās un inženierbūvēs uz sauszemes
Ārlietu ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu Latvijas Republikas pārstāvniecību un vēstniecību ēkās un inženierbūvēs ārvalstīs
Klimata un enerģētikas ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu, kuras saistītas ar enerģijas ražošanas vai enerģijas un energoresursu transportēšanas infrastruktūru (gāzes noplūde maģistrālajos gāzes vados, avārija gāzes un degvielas apgādes sistēmās, enerģijas ražošanas iekārtu, hidroelektrostaciju hidrotehnisko būvju infrastruktūras avārija, elektrotīklu bojājumi)
Iekšlietu ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu, kuras saistītas ar ugunsgrēku, zemestrīci, zemes nogruvumu, terora aktu, sabiedriskajām nekārtībām, iekšējiem nemieriem vai transporta avāriju iekšējos ūdeņos līdz jūras krasta līnijai
Satiksmes ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu, kuras saistītas ar dzelzceļa, autotransporta vai aviācijas transporta un attiecīgo inženierbūvju avāriju vai negadījumu, naftas un naftas produktu tranzīta cauruļvadu avāriju vai negadījumu, kā arī ar avārijām vai negadījumiem ostu un jūras hidrotehniskajās inženierbūvēs
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu, kuras saistītas ar bīstamu ķīmisko vielu un maisījumu noplūdi , izņemot noplūdi jūrā un iekšējos ūdeņos no bāzes līnijas līdz jūras krasta līnijai, tostarp gadījumos, kad piesārņots jūras krasts, ar radiācijas avāriju, kā arī ar vētrām, viesuļiem, lietusgāzēm, paliem, plūdiem, krusu, stipru salu, apledojumu, sniega sanesumiem, ledus sastrēgumiem vai lielu karstumu
Zemkopības ministrija	Koordinē katastrofu pārvaldīšanu, kuras saistītas ar mežu un kūdras purvu ugunsgrēkiem , sausumu, polderu, hidrotehnisko inženierbūvju, izņemot hidroelektrostacijas, ostu un jūras hidrotehnisko inženierbūvju avāriju; epizootijas un epifitotijas, kuras saistītas ar dzīvnieku masveida saslimšanu vai dzīvniekiem bīstamu infekcijas slimību uzliesmojumiem un augiem kaitīgu organismu savairošanos

CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu uzdevumi

Ministrijas	<ul style="list-style-type: none"> Nodrošina CA uzdevumu izpildi Nodrošina nozarei nepieciešamo tiesību aktu projektu izstrādi Nodrošina katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu valsts, reģionālā un vietējā mērogā Atbilstoši savai darbības jomai izstrādā un sniedz rekomendācijas valsts un pašvaldību institūcijām, objektu un PBO īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem, kā arī sniedz iedzīvotājiem ieteikumus par rīcību katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā
Iekšlietu ministrija	Koordinē CA sistēmas attīstības plānošanu un darbību

CA plānošanas uzdevumi

Iekšlietu ministrija	Nodrošina VCAP un sadarbības teritoriju CAP aktuālās redakcijas ieviešanu Iekšlietu ministrijas un VUGD mājaslapās internetā IZVĒRTĒ VCAP izpildi , katru gadu līdz 1. maijam iesniedz MK attiecīgu informatīvo ziņojumu un, ja nepieciešams, VCAP grozījumu projektu
-----------------------------	---

CA sistēmas darbības un atbilstības pārbaudes uzdevumi

Iekšlietu ministrija	Koordinē CA un katastrofas pārvaldīšanas mācību plānošanu un organizēšanu valsts un reģionālā mērogā atbilstoši VCAP valsts un pašvaldību institūcijām noteiktajiem uzdevumiem
CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu tiesības	
Ministrijas	<ul style="list-style-type: none"> • Pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām CA un katastrofas pārvaldīšanai nepieciešamo informāciju • Rakstveidā slēgt pakalpojumu un sadarbības līgumus vai vienošanās CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā ar citām valsts vai pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām • Uzlikt tās padotībā esošai institūcijai pienākumu izstrādāt attiecīga objekta CAP, kas saskaņojams ar VUGD
Pašvaldību darbības pārraudzīšana	
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Pārrauga pašvaldībām VCAP noteikto pienākumu izpildi atbilstoši Pašvaldību likumā noteiktajai kārtībai
Starptautiskās palīdzības lūgšana un sniegšana	
Ārlietu ministrija	Ja no katastrofas skartas vai krīzes situācijā nonākušas valsts vai no starptautiskas organizācijas ir saņemta informācija ar lūgumu sniegt starptautisko palīdzību, katastrofas pārvaldīšanas subjekts, saskaņojot ar Ārlietu ministriju, ierosina, lai MK izvērtē minēto informāciju un pieņem lēmumu par starptautiskās palīdzības sniegšanu , un norāda starptautiskās palīdzības lūdzēju, palīdzības nepieciešamības pamatojumu, veidu, apjomu un provizoriskās izmaksas.
Valsts institūciju raksturojums	
CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu uzdevumi	
Valsts institūcijas	<p>CA uzdevumu izpildi valsts institūcijā nodrošina un vada valsts institūcijas administratīvais vadītājs.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plānot un īstenot valsts institūcijas nepārtrauktas darbības nodrošināšanai katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā nepieciešamo rīcību • Izstrādāt, saskaņojot ar VUGD un apstiprināt valsts institūcijas īpašumā vai valdījumā esoša objekta vai PBO CAP • Nodrošināt VCAP un sadarbības teritorijas CAP valsts institūcijai noteikto pasākumu precīzu un savlaicīgu izpildi • Kontrolēt institūcijai noteikto CA uzdevumu izpildi, kā arī tās padotībā esošajām institūcijām noteikto CA uzdevumu izpildi • Nodrošināt valsts institūcijas nodarbināto un apmeklētāju drošību tās īpašumā vai valdījumā esošā objektā vai PBO • Pēc katastrofas pārvaldīšanas subjekta pieprasījuma sniegt informāciju par valsts institūcijas rīcībā esošajiem resursiem, kas izmantojami katastrofas pārvaldīšanai • Atbilstoši savai darbības jomai izstrādāt un sniegt rekomendācijas valsts un pašvaldību institūcijām, objektu un PBO īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem, kā arī sniedz iedzīvotājiem ieteikumus par rīcību katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā
CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu tiesības	
Valsts institūcijas	<ul style="list-style-type: none"> • Pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām CA un katastrofas pārvaldīšanai nepieciešamo informāciju

- Rakstveidā slēgt **pakalpojumu un sadarbības līgumus vai vienošanās** CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā ar citām valsts vai pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām
- Uzlikt tās padotībā esošai institūcijai **pienākumu izstrādāt attiecīga objekta CAP**, kas saskaņojams ar VUGD

Valsts kapitālsabiedrību raksturojums

Katastrofu pārvaldīšanas pienākumi

Juridiskās personas	<ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esoša īpašuma uzturēšanu un ekspluatēšanu tā, lai neradītu kaitējumu cilvēku, vides un īpašuma drošībai • Nekavējoties ziņot attiecīgajām valsts vai pašvaldību institūcijām par katastrofu vai katastrofas draudiem • Katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā rīkoties saskaņā ar atbildīgo valsts vai pašvaldību institūciju sniegto informāciju un šo institūciju amatpersonu norādījumiem • Nodrošināt VCAP un sadarbības teritoriju CAP juridiskajai personai noteikto pasākumu precīzu un savlaicīgu izpildi
PBO	<p>PBO vai tiesiskā valdītāja pienākumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt PBO drošumu, lai neradītu draudus cilvēku, vides un īpašuma drošībai • Nodrošināt, lai PBO varētu tikt veikta civilās aizsardzības prasību ievērošanas pārbaude • Izstrādāt, saskaņot ar VUGD un apstiprināt objekta CAP • Saskaņoto CAP iesniegt attiecīgajai pašvaldībai • Nodrošināt CA pasākumu plānošanu un īstenošanu • Nodrošināt PBO nodarbināto iepazīstināšanu ar PBO CAP • Nodrošināt CAP ievērošanas kontroli • Nodrošināt nodarbināto apmācību CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā
Objekti	<p>Objekta īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt objekta drošumu, lai neradītu draudus cilvēku, vides un īpašuma drošībai • Nodrošināt, lai objektā varētu veikt CA prasību ievērošanas pārbaudes <p>Apdraudējuma gadījumā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodrošināt savlaicīgu agrīno brīdināšanu un cilvēku informēšanu par nepieciešamo rīcību un evakuēšanu no objekta • Nekavējoši informēt attiecīgo valsts vai pašvaldības institūciju par apdraudējumu un veiktajiem pasākumiem tā novēršanai • Nodrošināt īpašuma evakuēšanu no objekta, ja tā ir iespējama un nerada draudus cilvēku dzīvībai un veselībai • Sniegt visu nepieciešamo atbalstu pēc attiecīgo valsts vai pašvaldības institūciju amatpersonu pieprasījuma • Izstrādāt objekta plānojuma shēmu, tajā norādot ēku, telpu un inženierbūvju izvietojumu, elektroapgādes, ūdensapgādes, gāzes vai degvielas apgādes atslēguma punktus, bīstamo iekārtu atrašanās vietas • Izstrādāt objekta iekšējos reglamentējošos dokumentus • Iepazīstināt objektā nodarbinātos ar iekšējiem reglamentējošajiem dokumentiem, objekta plānojuma shēmu • Kontrolēt iekšējos reglamentējošajos dokumentos noteikto prasību ievērošanu • Izstrādāt, saskaņot ar VUGD un apstiprināt objekta CAP ne retāk kā reizi četros gados, ja objekts ir iekļauts kritiskās infrastruktūras kopumā un tajā var atrasties vairāk par 100 cilvēkiem

Kritiskās infrastruktūras objekti

Objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs izstrādā, saskaņo ar VUGD un apstiprina objekta CAP, ja objekts ir iekļauts **kritiskās infrastruktūras kopumā** un tajā var atrasties vairāk par 100 cilvēkiem

VUGD

CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu uzdevumi

VUGD

- Vadīt, koordinēt un kontrolēt **CA sistēmas darbību**
- Sadarbībā ar citām institūcijām izstrādā **VCAP**
- Izskatīt un saskaņot objektu un PBO **CAP projektus**
- Izveidot un uzturēt savā rīcībā esošo, kā arī juridisko un fizisko personu īpašumā vai valdījumā esošo ugunsdzēsības un glābšanas darbos **izmantojamo resursu sarakstu**
- Veikt CA **prasību ievērošanas pārbaudes**
- Plānot un organizēt sadarbības teritoriju CA **komisiju apmācību**
- Norīkot VUGD amatpersonu darbam sadarbības teritorijas CA komisijā. Šī amatpersona ir attiecīgās **komisijas priekšsēdētāja vietnieks**

VUGD uzdevumi

VUGD

- Apzināt ugunsdrošības stāvokli un **sniegt priekšlikumus** par situācijas uzlabošanu ugunsdrošības un CA jomā
- Organizēt un veikt **prevencijas pasākumus** valsts ugunsdrošības un CA jomā
- Piedalīties **rūpniecisko avāriju** riska novērtēšanai un samazināšanai veikto pasākumu izvērtēšanā
- Vadīt un veikt **ugunsgrēku dzēšanu**
- **Vadīt un veikt glābšanas darbus:**
 - Dzēšot ugunsgrēkus
 - Pēc ceļu satiksmes negadījumiem
 - Iekšējās ugunsgrēkos
 - Zemūdens meklēšanas un citus glābšanas darbus
- Veikt neatliekamās **reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus** atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām radiācijas drošības un kodoldrošības prasībām
- Veikt un vadīt neatliekamās **avāriju seku likvidēšanas pasākumus**
- Sniegt iespējamo **palīdzību fiziskām personām** ugunsgrēka vai avārijas gadījumā
- Nodrošināt vienotā ārkārtas palīdzības izsaukumu numura **"112" zvanu saņemšanu, apstrādi un to pāradresēšanu** citiem operatīvajiem dienestiem
- Atbilstoši kompetencei organizēt un īstenot **CA pasākumus**
- Atbilstoši kompetencei izstrādāt ugunsdrošību, ugunsdzēsību, glābšanu un CA **reglamentējošo normatīvo aktu projektus**
- **Apmācīt** ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas darbos, kā arī CA pasākumos iesaistāmās personas un organizēt to darbību
- **Informēt** sabiedrību ugunsdrošības un CA jomā
- Vākt, saglabāt un popularizēt sabiedrībā ar **Latvijas ugunsdzēsības vēsturi un mūsdienām saistītās vērtības**, kā arī sekmēt to izmantošanu sabiedrības izglītošanai

Valsts augstāko amatpersonu apziņošanas valsts apdraudējuma gadījumā un par ārkārtas notikumiem valstī

VUGD	• Ne retāk kā reizi pusgadā pārbauda valsts augstāko amatpersonu apziņošanas sistēmas darbību• Veikt amatpersonu apziņošanu Ministru prezidenta biroja vadītāja vai Krīzes vadības padomes sekretariāta vadītāja uzdevumā valsts apdraudējuma gadījumā

CA prasību ievērošanas pārbaudes pienākumi

VUGD
amatpersonas	• Veikt plānotas un neplānotas CA prasību ievērošanas pārbaudes objektos un PBO, saskaņā ar VUGD apstiprinātu plānu• Iepriekš informēt objekta vai PBO īpašnieku vai tiesisko valdītāju par plānoto pārbaudi• Pirms CA prasību ievērošanas pārbaudes uzsākšanas nosaukt objekta vai PBO īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam vai viņu pilnvarotajam pārstāvim savu uzvārdu, amatu un uzrādīt dienesta apliecību

Valsts civilās aizsardzības kontaktpunkta darbība

VUGD	Nodrošināt kontaktpunkta funkciju veikšanu un tā darbību 24 stundas diennaktī

CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu tiesības

VUGD	• Pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām CA sistēmas darbības kontrolei nepieciešamo informāciju• Uzraudzīt CA reglamentējošu normatīvo aktu prasību ievērošanu, sagatavot aktus par pārbaudēs konstatētajiem pārkāpumiem un trūkumiem, kā arī sniegt valsts un pašvaldību institūcijām, objektu un PBO īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem rekomendācijas pārkāpumu un trūkumu novēršanai un CA pasākumu pilnveidošanai• Veicot glābšanas darbus, dot iesaistītajām institūcijām, kā arī juridiskajām un fiziskajām personām norādījumus par notikuma vietā nepieciešamo rīcību• Iesaistīt glābšanas darbos valsts un pašvaldību institūcijas, juridiskās un fiziskās personas, kā arī to rīcībā esošos resursus• Atbilstoši kompetencei pārstāvēt Latviju starptautiskajās organizācijās un pasākumos• Pieprasīt un bez maksas saņemt no komersanta, kas nodrošina publisko elektronisko sakaru tīklu vai sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumu lietotāja atrašanās vietas datus bez lietotāja vai abonenta piekrišanas, ja atrašanās vietas datu apstrāde ir nepieciešama dienestam tā uzdevumu veikšanai

CA prasību ievērošanas pārbaudes tiesības

VUGD
amatpersonas	• Pārbaudīt normatīvajos aktos noteikto CA prasību ievērošanu objektā un PBO• Fotografējot un izdarot videoierakstus, fiksēt normatīvajos aktos noteikto CA prasību pārkāpumus• Lūgt uzrādīt personu apliecinošu dokumentu vai citu personu identificējošu dokumentu• Apturēt vai ierobežot objekta vai PBO ekspluatāciju• Izsniegt atzinumu par objekta vai PBO atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām CA prasībām• Sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolus, izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas un uzlikt administratīvos sodus par pārkāpumiem, kuru izskatīšana ir piekritīga VUGD• Pieprasīt un bez maksas saņemt ar CA jautājumiem saistīto informāciju

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tiesības

VUGD

- Atbilstoši kompetencei pārstāvēt Latviju starptautiskajās organizācijās un pasākumos
- Pieprasīt un bez maksas saņemt no komersanta, kas nodrošina publisko elektronisko sakaru tīklu vai sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus, elektronisko sakaru pakalpojumu lietotāja atrašanās vietas datus bez lietotāja vai abonenta piekrišanas, ja atrašanās vietas datu apstrāde ir nepieciešama dienestam tā uzdevumu veikšanai
- Ne retāk kā reizi pusgadā pārbauda valsts augstāko amatpersonu apziņošanas sistēmas darbību

PSTCAK

Katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumi

Pašvaldība

Pašvaldība, iesaistot tās padotībā esošās institūcijas, sadarbībā ar ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām veic šādus katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumus:

- Novērtēt **risku**
- Pamatojoties uz risku novērtējumu, noteikt **preventīvos, gatavības, reaģēšanas un seku likvidēšanas pasākumus**, izstrādāt attiecīgās jomas atbilstības plānošanas dokumentus, tiesību aktus un citus dokumentus
- Pamatojoties uz risku novērtējumu, apzināt un plānot **resursus katastrofas pārvaldīšanai**
- Katastrofas pārvaldīšanas subjektam pēc katastrofas sadarbībā ar citām ministrijām, valsts un pašvaldību institūcijām prioritāšu secībā jānosaka un jāveic **atjaunošanas pasākumus**
- Sniegt katastrofas pārvaldīšanas subjektam katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumu izpildei **nepieciešamo atbalstu**
- **Koordinēt katastrofu pārvaldīšanu pašvaldības administratīvajā teritorijā**, kuras saistītas ar ēku un būvju sabrukšanu, avāriju siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu vai kanalizācijas sistēmā

CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu uzdevumi

Pašvaldības dome

Pašvaldības domes priekšsēdētājs vada **CA uzdevumu izpildi pašvaldībā** un nodrošina vietēja mēroga katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu:

- Nodrošināt pašvaldības institūcijas ar tām CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā noteikto uzdevumu izpildei **nepieciešamo finansējumu**
- Apstiprināt sadarbības teritorijas CA **komisijas nolikumu un sastāvu**
- Apstiprināt pašvaldības vai **sadarbības teritorijas CAP** ne retāk kā reizi četros gados
- Nodrošināt, ka attiecīgās sadarbības teritorijas CAP un attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā esošu PBO **CAP aktuālā redakcija** ir pieejama pašvaldības mājaslapā internetā
- Pēc katastrofas pārvaldīšanas subjekta pieprasījuma sniegt informāciju par pašvaldības domes un **pašvaldības institūciju rīcībā esošajiem resursiem**, kas izmantojami katastrofas pārvaldīšanai
- Savu iespēju robežās nodrošināt katastrofas pārvaldīšanā iesaistītajām valsts un pašvaldības institūciju amatpersonām, juridiskajām un fiziskajām personām **piemērotus darba un sadzīves apstākļus**
- Nodrošināt **iedzīvotāju evakuāciju** no katastrofas apdraudētajām vai skartajām teritorijām, kā arī šo iedzīvotāju uzskaiti, pagaidu izmitināšanu, ēdināšanu un sociālo aprūpi
- Piedalīties **CA mācībās** un organizēt pašvaldības CA mācības

PSTCAK priekšsēdētājs	<p>Sadarbībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām nodrošināt, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tiek izstrādāts, ar VUGD saskaņots un katras pašvaldības domei apstiprināšanai iesniegts sadarbības teritorijas CA komisijas nolikums; - tiek noteikts un katras pašvaldības domei apstiprināšanai iesniegts sadarbības teritorijas CA komisijas sastāvs; - tiek izstrādāts un iesniegts apstiprināšanai katrā pašvaldības domē sadarbības teritorijas CAP projekts.
PSTCAK uzdevumi	
PSTCAK	<ul style="list-style-type: none"> • Izstrādāt komisijas nolikumu • Analizēt informāciju par katastrofas draudiem, katastrofas iespējamo attīstību, kā arī par situāciju katastrofas vietā: <ul style="list-style-type: none"> - apdraudējumu cilvēku dzīvībai vai veselībai, - nodarīto kaitējumu cilvēkam, videi vai īpašumam, - radītos materiālos un finansiālos zaudējumus; • Koordinēt papildu resursu piesaisti, ņemot vērā reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāja lēmumus • Koordinēt evakuācijas pasākumus, kā arī cita veida pasākumus, lai pēc iespējas nodrošinātu sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā • Organizēt preses konferences elektronisko plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, lai informētu sabiedrību par katastrofas draudiem, notikušām katastrofām un veiktajiem pasākumiem • Pēc apdraudējuma pārvarēšanas novērtēt veiktos pasākumus; • Piedalīties vietēja, reģionāla un valsts mēroga CA un katastrofas pārvaldīšanas mācībās • Izskatīt citus ar attiecīgās pašvaldības (pašvaldību) drošību saistītos CA, katastrofas pārvaldīšanas vai katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas jautājumus
Civilās aizsardzības plāna nodrošināšana	
PSTCAK	iesniegt attiecīgās pašvaldības domei priekšlikumus par pašvaldības vai sadarbības teritorijas CAP nepieciešamajiem grozījumiem
CA sistēmas un katastrofas pārvaldīšanas subjektu tiesības	
Pašvaldības dome	<ul style="list-style-type: none"> • Pieprasīt un bez maksas saņemt no valsts un pašvaldības institūcijām, juridiskajām un fiziskajām personām CA un katastrofas pārvaldīšanai nepieciešamo informāciju • lerosināt, lai Ministru prezidents pārņem vietēja mēroga katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanu • Vietēja mēroga katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanā iesaistīt valsts un pašvaldības institūcijas, juridiskās un fiziskās personas, kā arī to rīcībā esošos resursus • Katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā ierobežot personu pulcēšanos un pārvietošanos attiecīgajā administratīvajā teritorijā vai tās daļā uz laiku līdz divām nedēļām, par ierobežojumiem un to atcelšanu informējot MK un blakus esošās pašvaldības, kā arī publicējot attiecīgus paziņojumus plašsaziņas līdzekļos • Uzlikt tās padotībā esošai institūcijai pienākumu izstrādāt attiecīga objekta CAP, kas saskaņojams ar VUGD • Slēgt līgumus CA un katastrofas pārvaldīšanas jomā ar citām valsts vai pašvaldības institūcijām, juridiskajām vai fiziskajām personām
PSTCAK tiesības	

PSTCAK

- **Uzaicināt uz komisijas sēdēm** valsts, pašvaldību, citu institūciju vai komersantu **amatpersonas un speciālistus**
- Izveidot **ekspertu grupas**
- Vērsties VUGD ar ierosinājumu **iesaistīt valsts materiālo rezervju resursus**
- **Vērsties Krīzes vadības padomē**, lai risinātu jautājumus, kas attiecas uz CA, katastrofas pārvaldīšanas vai katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas jomu
- **Koordinēt** komisijā esošo pašvaldību, citu institūciju vai komersantu **uzdevumu izpildi** sadarbības teritorijas CAP izstrādei

2. pielikums. Analizēto datu un dokumentu saraksts

Nr. Dokumenta nosaukums	
Likumi un tiesību akti	
1.	Civīlās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums. https://likumi.lv/ta/id/282333
2.	Pašvaldību likums. https://likumi.lv/ta/id/336956
3.	Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likums. https://likumi.lv/ta/id/269907
Normatīvie un politikas plānošanas dokumenti	
4.	Ministru kabineta 2011. gada 18. janvāra noteikumi Nr. 42 "Krīzes vadības padomes nolikums". https://likumi.lv/ta/id/224553
5.	Ministru kabineta 2017. gada 5. decembra noteikumi Nr. 716 "Minimālās prasības obligātā civīlās aizsardzības kursa saturam un nodarbināto civīlās aizsardzības apmācības saturam". https://likumi.lv/ta/id/295896
6.	Ministru kabineta 2020. gada 26. augusta rīkojums Nr. 476 "Par Valsts civīlās aizsardzības plānu". https://likumi.lv/ta/id/317006
Citi informācijas avoti	
7.	Ministru kabinets. Ministru kabineta pilnvaras un funkcijas, 2020. https://www.mk.gov.lv/lv/ministru-kabineta-pilnvaras-un-funkcijas .
8.	Ministru kabinets. Ministru prezidenta funkcijas un pienākumi, 2020. https://www.mk.gov.lv/lv/ministru-prezidenta-funkcijas-un-pienakumi
9.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Krīzes vadības padomes sekretariāts, 2020. https://www.vugd.gov.lv/lv/krizes-vadibas-padomes-sekretariats
10.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Par mums, 2020. https://www.vugd.gov.lv/lv/par-mums-0
11.	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Administratīvi teritoriālā reforma, 2021. https://www.varam.gov.lv/lv/administrativi-teritoriala-reforma

3. pielikums. Metodika apmācības “Civilā aizsardzība un katastrofas pārvaldīšana” vadītājiem

Skatīt atsevišķu MS Word failu ar pielikumiem (tai skaitā apmācības materiāliem)

4. pielikums. Vadības kopsavilkums latviski

Skatīt atsevišķu MS Word failu

5. pielikums. Vadības kopsavilkums angļiski

Skatīt atsevišķu MS Word failu

6. pielikums. Ziņojuma prezentācija latviski

Skatīt atsevišķu MS PowerPoint failu

7. pielikums. Ziņojuma prezentācija angļiski

Skatīt atsevišķu MS PowerPoint failu

8. pielikums. Interviju un sanāksmju protokoli

Skatīt atsevišķu MS Word failu

9. pielikums. Aptaujas anketa

Skatīt atsevišķu MS Word failu

10. pielikums. Pētījuma tehniskā atskaite

Skatīt atsevišķu MS Word failu

11. pielikums. Pētījuma datu masīvs

Skatīt atsevišķu MS Excel failu

